

CONTRIBUȚII LA ISTORICUL SCHITULUI GHIREASCA

Costin Clit

Abstract

Ghireasca (Gherasca) Hermitage and around place, from the land of Covurlui, is dedicated in 1680 by Solomon Farcas, former High Steward, to Suceava's Mitropoly and to Dosoftei Metropolitan. It comes out that the hermitage was built by Solomon Farcaș. Nicolaie Stoicescu dates of rendering the hermitage in the period of 1679-1680.

Într-o lucrare de mare anvergură se menționează: „*Ghereasca (Schitul -), sat, situat la N(ordul) jud(eului) Covurlui, com(una) Lupești, la 5 kil(ometri) în sus de reședința comunei. Are 51 familii sau 204 suflete; o biserică. Se zice că acest sat ar fi existând de pe la 1788; aici este un schit călugăresc, devenit proprietate a Statului în urma secularizării*”, sau „*Ghereasca (Schitul -), moșie, cu pădure, a Statului, jud(eul) Covurlui, fostă pendinte de Mitropolia Moldovei; terenul cultivabil de 81 hect(are) se arendează cu 2428 lei; pădurea e de 400 ½ hect(are) și viile de 12 hect(are)*”¹

Lângă satul Ghireasca, situat în nordul fostului județ Covurlui, își are obârșia pâraul Horincea, amintit în documente și sub forma Hurancea, sau foarte rar Hurmuz. Satul Ghireasca era „*înconjurat de dealuri acoperite cu păduri de nepătruns, păstrate în parte până azi - 1944, cu poeni transformate în ogoare fertile, cu izvoare bogate în apă*”² Astăzi satul Ghireasca face parte din comuna Mălușteni, județul Vaslui, având următoarele coordonate: 46°12'N și 27° 54'E³. Biserica schitului se află în partea de Nord-Est a satului Ghireasca. Biserica de astăzi, construită din lemn și cărămidă, este înscrisă în Lista monumentelor istorice⁴ Pârâul Horincea, cu o curgere aproape permanentă, în lungime de 32 km., din care 6 km. pe teritoriul actual al județului Vaslui, se varsă în râul Prut, la sud de satul Rogojai, comuna Suceveni, județul Galați. Pârâul Ghireasca, cu o curgere temporară, în lungime de 5 km., se varsă în pâraul Horincea, la Est de satul Mânzătești⁵

Toponimul Ghereasca identic cu Gherești, își are originile într-un Gherea, de la care mai avem și satul Ghereni de lângă Tătărași (sat numit Dodești la 17 mai 1438, apoi Gălăsești de la un vechi Galeș), Deleni, Mățăgani, ținutul Fălciu.⁶

Pomelnicul din lemn ce datează din 1816, în formă de triptic, citit cu mare greutate, amintește pe *Eromonahul Ghenadie, eromonahul Gherasim, Solomon*

¹ George Ioan Lahovari, General C. I. Brătianu, Grigore G. Tocilescu, *Marele dicționar geografic al României*, vol.III, Stabilimentul Grafic J.V.SOCECU, București, p. 505.

² Ștefan Bujoreanu, *Schitul Ghireasca (Covurlui)* în „Revista arhivelor”, VI, 1944, vol.I, p. 136.

³ http://ro.wikipedia.org/wiki/Ghireasca,_Vaslui.

⁴ <http://www.culturalvaslui.ro/patrim01.html>.

⁵ Gheorghe Clapa, *Acte răzășești ale unor vechi sate de la obârșia Horincei*, în „Elanul”, Bârlad, nr. 41, iulie 2005, p. 19.

⁶ Mihai Costăchescu, *Documente moldovenesti de la Ștefăniță Voevod (1517-1527)*, Institutul Românesc de Arte Grafice „Brawo”, 1943, Iași, p. 123-124

Farcaș, Hristina Presvitera, Pafnutie eromonah și Mihul Medelnicerul (acesta mai la urmă)⁷

Mihul Medelnicerul a fost primul stăpânitor al moșiei și satului Ghireasca. O copie de pe ispisocul lui Ștefăniță Vodă (1517-1527) din 25 iunie 1519 îl arată pe Mihul Medelnicerul ca stăpân peste satele: Gălășeștii pe Crasna, Ghereștii (Ghireasca) la obârșia Horincii, Blăgeștii, Sârbii (Igeștii), Hrăneștii pe Lișcov, Rădenii, Vadul – Crâstei (Vădeni), jumătate din gârla și ezerul Bogatul.⁸ Suretul de pe ispisocul sârbesc din 25 iunie 1519 de la Ștefăniță Vodă a fost publicat într-o bine cunoscută colecție de documente. Potrivit documentului amintit, „*aceste adevărate slugile noastre, Ion și frații săi, Giurge și Necoară, și surorile lor: Anghelina și Mărica, fiii Mihului medelniceriu ni-au slujit cu dreptate* „ și „*i-am miluit pre dânșii cu osebita a noastră milă, dându-le și întărindu-le lor drepte ocini, moșii și cumpărătură și agonesită din slujbă a părintelui lor, Mihul medelniceriu, carile au cumpărat și cu slujbă au agonesit, în zilele moșului domnii mele Ștefan v<oe>voda, satul Găleșeștii pe Crasna, într'amândooa ținuturile și satul Ghereștii, din fundul Horincii, și alt satu, Blăgeștii pe Lișcova și satul Sârbii, deasemeni pe Lișcova și mai sus de Sârbii, satul Hrăneștii, iar pe Lișcova și cu poiana ce iaste în fundul Lișcovii, în pădure, și satul Catușa pe Bârlad și giământate de gârlă, Cătușenii, și giământate de Ezer Cătușenii.*„, *Așijdere li-am mai întărit lor patru <sate>de pe Bârladu: un sat anume Măstecanii, unde au fost Măsticunanu, alt sat Bujorânii, unde au fost Bujor, al triile Pipărcanii, unde au fost Iliaș și tovarușul seu Șteful, pe amândoa țin<u>turile; și cu mori ce sânt în Bârladu. Care aceste patru sate moșul domnii mele Ștefan v<oe>voda, li-au dat medelnicerului Mihului.*” „*Și încă li-am mai întărit a lor driaptă răscumpărătură, un sat pe Bârladu, unde a fost cneazu Băcsan, care acum se numește Băcsănești și cu mori în Bârladi, cari l-am cumpărat dela călugării monastire Bistriții, drept cinci sute zlofi tătărăști.*” „*Iar hotarele acestor sate anume Gălișeștii pe Crasna, pe amândoa ținuturile și satul Ghereștii în fundul Horincii și Blăgeștii și Sârbii pe Lișcova, și din susu de Sârbi, Hrăneștii deasemeni pe Lișcova, și cu poiana ce iaste în fundul Lișcovii în pădure și pe Bârladu Cătușe și giământate de gârlă Cătușină și giământate de ezer Cătușinu și patru sate de pe Bârladu: Mestecanii, unde au fost Mastacananu și Bujorânii, unde au fost Bujor și Pipărcanii, unde au fost Iliaș și unde au fost Slăvei și Mihăilă deasemeni dintr'amândouă ținuturile și cu mori, ce sânt în Bârlad, să le fie lor dispre toate părțile după hotarăle vechi, pe unde s-au hrănit din veacu*”⁹

Mihul Medelnicerul apare ca hotarnic la 6 martie 1493, așa cum atestă ispisocul prin care Ștefan cel Mare (1457-1504) întărește „*unui Ioan Albul pe giământate de sat Rădiești, partea de sus, di pi pârau Strajnic, de la fân(u)tu Fălciului*”¹⁰

La 20 martie 1497, în fața domnitorului Ștefan cel Mare, „*sluga noastră Sima, și sora lui, Mușa, și nepotul lor de frate, Buda, și vărul lui, Avram, și iarăși nepoata lui, Stana, toți nepoții lui Creșul de la Ialan, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și-au vândut dreapta lor ocină, din dreptul și propriul uric, din uricul și vislujenia bunicului*

⁷ Ștefan Bujoreanu, *op.cit.*, p. 138.

⁸ *Ibidem*, p. 136-137.

⁹ D.I.R., XVI, *Moldova*, I (1501-1550), 1953, pp. 145-146, nr. 133; Mihai Costăchescu, *op. cit.*, p. 119-122, nr. 25.

¹⁰ D.R.H. A. *Moldova*, vol. III, p. 245, nr. 125.

lor, Crețul de la Ialan, un sat la gura Ialanului, anume Rădenii și cu iezorul ce este la gura Ialanului; și au vândut credinciosului nostru pan Mihul mede<I>nicer, pentru 200 de zloți tătărești” Satul Rădeni se afla pe șesul pâraului Elan, la vărsarea acestuia în Prut, unde mai târziu exista balta Rădeanu¹¹

După moartea lui Mihul Medelnicerul, averea rămâne copiilor săi: Ioan, Giurge, Necoară, Anghelina, Mărica și Stana¹²

La 28 aprilie 1519, „rugătorul nostru popa Siloan igumen și cu toți frații care sunt întru Hristos, dela mănăstirea Bistrița, de bună voia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți și au vândut dreapta lor ocină, din dreptul lor uric, ce au avut dela străbunicul domniei mele, dela Alexandru voevod, un sat pe Bârlad, unde a fost cneaz Bacsan, care acum se numește Bacsanești și cu mori la Bârlad, slugilor noastre Ion și fraților <lui>, Giurgea și Necoară și surorilor lor Anghelina și Mariuca, pentru 500 zloți tătărești”¹³

Bogdan I (1517-1527) dă, la 20 aprilie 1515, mănăstirii Dobrovăț cu hramul „Coborârea Duhului Sfânt” satul Vadul Cârstei, iezorul Bogatul, satul Rădeni „și cu moară și două iezurele, pe care acest sat l-a dat Mihul medelnicer, la moartea sa” și două sălașe de țigani, „anume Grozav și Tămaș, cu femeile și copii lor, pe care aceste două sălașe de Țigani le-a dat Alexa Nebojatco și dinaintea mamei mele”¹⁴

Alexandru Lăpușneanu întărește la 11 aprilie 1560, din Huși, mănăstirii Dobrovăț satele din toate privilegiile obținute de călugării de aici, printre care „și un sat la gura Ialanului, anume Rădeenii și cu iezor la gura Ialanului, ce l-a cumpărat Mihul medelnicer pentru 200 zloți tătărești din privilegiul de cumpărătură ce a avut de la bunicul domniei mele Ștefan voevod și a dat acest sfintei noastre mănăstiri”, „Vadul Cârstei și iezorul anume Bogatul și satul Vădeenii și cu moară la gura Ialanului”, „un sat la Gura Ialanului, anume Piscanii și cu un iezor anume Mașea, ce l-a dat Ion pârcălab de Soroça, fiul lui Mihul medelnicer, întru pomenirea sa din privilegiul de la Petru voevod”¹⁵

Schitul Ghireasca (Gherasca) și locul din jur, din ținutul Covurlui, este închinat în 1680 de Solomon Farcaș, fost stolnic, Mitropoliei Sucevei și mitropolitului Dosofthei. Reiese ridicarea schitului de către Solomon Farcaș. Nicolae Stoicescu datează închinarea schitului în perioada 1679-1680¹⁶. Astfel, potrivit documentului din 7188 (1679-1680), Solomon Farcaș, „ce-am fost stolnic, scriu și mărturisesc cu această adevărată a mea scrisoare, precum am dat și am închinat un schitișor al meu, făcut de mine, l-am dat Svi(n)tei Mitropolii de Suceava și Svinții sale părintelui mitropolitului Dosotei și l-am dat de bună voia mia cu loc ce are prin pregiur și schitul acela iaste la Gerasa la ținutul Covurluiului, să fie mitoc Svi(n)tei mitropolii și pentru mai mare credință am iscălit. Așijderea și după moartea mea să n-aibă

¹¹ D.R.H.A. Moldova, vol. III, pp. 403-405, nr. 227; Ioan Bogdan, Documentele lui Ștefan cel Mare, vol. II, p. 121-122, nr. LXVI; Mihai Costăchescu, Documente moldovenesti de la Ștefan cel Mare, Institutul de Arte Grafice „Brawo”, 1933, Iași, pp. 223-225, nr. 70; D.I.R., XVI, A. Moldova, II, pp.280-281, nr.265.

¹² Ștefan Bujoreanu, op.cit., p. 136-137.

¹³ D.I.R., XVI, Moldova, I (1501-1550), 1953, pp. 138-139, nr. 128.

¹⁴ Ibidem, pp. 95-96, nr. 95.

¹⁵ D.I.R., XVI, A. Moldova, II, pp. 147 - 149, nr. 139.

¹⁶ Catalogul documentelor moldovenesti din Direcția Arhivelor Centrale, vol.IV, 1676-1700, București, 1970, p. 133, nr.525; Nicolae Stoicescu, Repertoriul bibliografic al localităților și monumentelor medievale din Moldova, București, 1974, p. 343, nota 46.

tr(ea)bă nime din ruda mea"¹⁷ Schitul și locul din jur, dania stolnicului Solomon Farcaș, sunt întărite la 3 martie 1732 mitropolitului Antonie de către domnitorul Grigore Ghica¹⁸

Biserica schitului a adăpostit un *Evangheliar* în manuscris pe care găsim următoarea însemnare: „*Această sfântă și dumnezeiască evanghelie am scris-o, eu cu mâna mea, mult, mult păcătosul, robul lui Dumnezeu Ilie Costache biv vel stolnic și am dat-o la sfânta biserică care se cheamă Ghireasca la care iaste hramul Sf. Marele mucenic Gheorghe. Și am dat-o ca să fie pentru pomenirea noastră, a robilor lui Dumnezeu Ilie, Anița, și fiii lor Mihalache, Maria și s-au scris această sfântă evanghelie când au fost umbla văleatul de la zidirea lumii 7262 (1754) în luna lui Martie 26*"¹⁹ Ilie Costache, fiul unui Gavril, la rândul său fiul lui Lupu Gavrilă Costachi care l-a trădat pe Dimitrie Cantemir, a fost căsătorit cu Anița, fiica vornicului Mihai Sturza²⁰ Hrisovul domnitorului Mihail Sturza din 28 ianuarie 1835 atestă pe armașul Ilie Costachi (31 iunie 1743) și pe banul Gavril Costachi (19 februarie 1749)²¹

Rânduirea ieromonahului Gherasim ca nacealnic de către Episcopul Romanului Veniamin Costachi atrage darea în primire a proprietăților schitului de la Mihălachi Costachi la 20 septembrie 1797²² Mihălachi Costachi, al doilea spătar, apare la 1773 ca proprietar în Hudești²³ Mărturia hotarnică a părții de răsărit a moșiei Țuțcani din 18 iulie 1806 atestă hotarul vornicului Vasile Costache²⁴

Adresa arhimandritului Isaia către domn din 18 februarie 1825 arată schitul Ghireasca ca metoc al Mitropoliei și procesele de judecată dintre Mitropolie, Ilie Costache și răzeșii din zonă, dintre 1818-1820. Mitropolia reia schitul în stăpânire, însă tulburările din 1821 fac imposibilă punerea în posesie a cărții de judecată. Vornicul de poartă Gheorghe Liga a început să facă singur noi măsurători și parchete în pădurea schitului din care vinde. Se cere carte domnească pentru încetarea acțiunii de hotârnicie inițiată de vornicul de poartă și răzeși. Schitul a fost scos din stăpânirea lui Ilie Costache între 1818-1820. Efectuarea cercetărilor aferente este ordonată de Ioniță Sandu Sturza pârcașilor de Galați, la 24 februarie 1825²⁵ Documentele din anexă reflectă îndelungatul conflict dintre Ilie Costache și egumenii schitului Ghireasca.

Protosinghelul Nectarie, la 28 august 1826, înștiința pe domn despre intrarea în trupul moșiei Ghireasca a slugerului Iancu Chiru din târgul Bârlad, cu nume de Pițcanu, cu o carte „*care este în pripus de plastografie*”, prin care vrea să pună stăpânire pe „*dreaptă partea schitului*” Se cere înaintarea cărții domnești agăi Ianache Crupenschi, pentru a opri „*întinderea numitului sluger*” Prin porunca domnului Ioniță

¹⁷ Direcția Arhivelor Naționale Istorice Centrale (D.A.N.I.C.), Fond Mitropolia Moldovei, VV1, Original; D.A.N.I.C., Fond Manuscrise, nr. 536, rola 146, documentul nr. 1

¹⁸ D.A.N.I.C., Fond Mitropolia Moldovei, VV2; D.A.N.I.C., Fond Manuscrise, documentul nr. 4

¹⁹ Gheorghe Clapa, *Despre evangheliarul manuscris ce a aparținut schitului Ghireasca, parohia Mălușteni, eparhia Hușilor – anul 7262 (1754) martie 26*, în „Elanul”, Giurcani, nr. 43, septembrie 2005, p.12

²⁰ *Ibidem*

²¹ D.A.N.I.C., Fond Manuscrise, nr. 536, f. 82 - 92; rola 146, documentul nr. 28

²² *Ibidem*, rola 146

²³ Gheorghe Clapa, *op.cit.*, p.12

²⁴ D.A.N.I.C., Fond Manuscrise, nr. 536, rola 146, documentul nr. 9

²⁵ *Ibidem*, documentul nr. 12

Sandu Sturza din 4 septembrie 1826 s-a hotărât deplasarea la fața locului a biv vel agăi Ianachi Crupenschi și biv vel banului Ioan Cârjă, în vederea cercetării jalbelor Mitropoliei și slugerului Iancu Chiru, care arată că „*schitul Gireasca, supt numele Gireștii, i-ar fi stăpânind o moșie întreagă, anume Țicanii, ce ar fi având de pe un strămoș al său Vlasie Știrbăf*”, posedând în același timp un ispisoc și alte scrisori.²⁶

La 8 februarie 1830 schitul este dat ca embatic. Pe moșia Gherasca va fi înființată o școală în 1859²⁷ Unele surse ne indică schitul drept o ctitorie monahală, construirea bisericii pe la 1750, efectuarea de reparații în 1808, adăugarea unui pridvor în 1945 și transformările suferite în 1990 (fațade, sistem de boltire, pridvor înglobat în zidărie)²⁸ Protosinghelul Theofil S. Niculescu susține zidirea bisericii cu hramul „Sfântul Gheorghe” la 1808, „*dar prima biserică este cu mult mai veche, poate de îndată după Ștefan cel Mare. Este zidită pe partea de moșie a lui Mihai, unul din cei 5 fii ai vestitului Frâncu, luptătorul de la Rahova (1475)*”²⁹ Schitul Ghireasca, potrivit adresei Mitropoliei Moldovei către Judecătoria Iași din 25 aprilie 1853, „*în cele duhovnicești*” atârnă de Mitropolie, iar administrativ de către Departamentul Averilor Bisericești, conform așezământului³⁰ Documentul din 24 iulie 1798, prin care Sandu și Mărin, fiii monahului Ioanichie, reînnoiesc dania părintelui lor ce constă în lotul de vie cultivat în mirenle, atestă ca egumen al schitului (în actul amintit apare ca mănăstire) pe părintele Ghenadie, care și-a dat obștescul sfârșit în „toamna trecută”³¹, deci în 1797 (probabil până în septembrie 1797). Ghenadie a condus destinul schitului până în septembrie 1797. Scrisoarea spătarului Mihalachi Costachi din 20 septembrie 1797 atestă predarea moșiei și zestrei schitului Ghireasca ieromonahului Gherasim (din 20 septembrie 1797), noul egumen, numit de Episcopul de Roman Veniamin Costachi. Mărturia hotarnică din 10 mai 1801, realizată de Ion Giuncă căpitan și Neculai sânn Chetru, îl atestă ca nacealnic pe Pahnutie³²

Din porunca Mitropolitului Veniamin Costache, arhimandritul Teodos(ie) încredințează ieromonahului Iosif un „*izvod de toate lucrurile ce se află a schitului Gereasca, mișcătoare și nemișcătoare*” care înregistrează: două antimise vechi, un antimis nou, o cruce mare de chiparos, două cruci de la Sfântul Mormânt, două sfeșnice de alamă de la Sfântul Altar, un potir din madem și unul din cositor, ambele „*cu tot tacâmul*”, două feloane vechi, un felon „ștof”, alte două feloane vechi, din care unul din aclaz, două epitrahire vechi, de proastă calitate, două brăie din mătase, un văzduh din mătase, cinci procovețe din mătase, un văzduh „ștof”, un procoveț „ștof”, o poală din cit veche, o pereche naraclițe vechi, două brăie din mătase, un felon „ștof”, un stihar din aclaz cu orar diaconesc, un stihar din cit, patru tulpene (două din mătase și două din cit), o vedră din cit veche, trei prosoape cusute cu fir, o cruce din chiparos, două sfeșnice din alamă, o îmbrăcăminte din cit a Sfântului Altar, două cadelnițe din

²⁶ *Ibidem*, documentul nr. 13.

²⁷ Nicolae Stoicescu, *op. cit.*, p. 344, nota 47; Vezi și articolul de față în legătură cu problema înființării unei școli.

²⁸ <http://www.culturalvaslui.ro/patrim01.html>.

²⁹ Protosinghel Theofil S. Niculescu, *Sfintele Monastiri și Schituri din România. Ctitorite de vlădici, călugări și preoți, boieri, negustori și săteni*, Tipărită cu binecuvântarea I.P.S. Teofan, Mitropolitul Olteniei, Editura Mănăstirea Vodița, Drobeta Turnu Severin, 2002, p. 160, nr. 303.

³⁰ Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, (D.J.A.N.I.), Fond Mitropolia Moldovei, Schituri – Mănăstiri, dosar 144/1843, f. 141-142.

³¹ D.A.N.I.C., Fond Manuscrise, nr. 536, rola 146, documentul nr. 6.

³² *Ibidem*, documentul nr. 8.

aramă, cinci coroane din argint, două mâini din aur, un picior al Sfântului Gheorghe din argint, patru candelă din argint, o icoană Maica Domnului, mică, cu coroană din argint, șase icoane mici cu praznicele împărătești, o coroană de argint la Sfântul Gheorghe, la strana mare, un policandru din alamă cu șase fofeze, o prostire, trei tangere din tinichea, un ibric mic din aramă, o cană din aramă, un prapur, un Sfânt Aer, o panahidă, o pereche „hiară” plug, o căldare de rachiu cu țevă, două ceaune, zece saci de „pus pâne”, un (gi)rțomar(?) de cal, o beschie, un cuțit, patru sape, o tigia din aramă, un topor mare, un car mare și unul mic, o pereche de hamuri bune pentru doi cai, șapte poloboace pentru vin, zece poloboace „de pus pâne”, șapte putini mici, patru căzi mari, șase boi mari, șase vaci cu viței, un buhai, doi mânzați, două gonitoare, două perechi cuțite cu furculițele lor, un hrșov de la domnitorul Alexandru Moruzzi, o copie pentru moșiile megieșe, o copie pentru moșia schitului, Schineni, un act de danie pentru o vie de pe moșia Schineni, un act de cumpărătură a unei vii, o carte de la domnitorul Mihai Șuțu, o copie pentru moșia Bușnăi, două copii pentru moșia Ghireasca, șase acte de mărturie pentru moșia Ghireasca, o hârtie pentru moșia Ghireasca, un act de danie a unei vii. Izvodul înregistrează și „*sporiul ce s-a făcut în biserică*”: un potir de argint, o candelă de argint pe Sfântul Pristol, un policandru de cristal cu șase fofeze, o față din catifea pe Sfântul Pristol, un *Liturghier* nou, tipărit în Iași, un *Molitvelnic*, două prostiri, un felon cu epitrahir, un stihar din cit, trei perechi naraclițe (două din catifea, una din cit), două epitrahire, unul din cit și unul din catifea, o dveră din cit, două fanare (felinare) din tinichea cu sticlă. La sporul de față avem: 18 mătci, o căldare mare pentru cuhne, patru chile de grâu, zece chile de secară, zece chile de popușoi (porumb), două poloboace pline cu vin, două chile de orz³³ Izvodul consemnează și cărțile existente: două *Evanghelii*, „*una moldovenească, scrisă cu mâna, una rusească, ferecată cu madem cu finicsuri (?)*”, *Octoih*, *Minei*, *Chiriaco-dromion*, *Apostol*, *Liturghier vechi*, *Triod*, *Ceaslov mare*, *Ceaslov mic*, *Triod*, *Strastiar*, *Penticostar* și 16 cărți vechi rusești.

Lista cu mănăstirile și schiturile din Moldova, realizată în timpul generalului Pavel Kisseleff, anterioară întronării domnitorului Mihail Sturza (1834-1849), oferă informații despre situația acestor așezăminte din Eparhiile Romanului și Hușului. Redăm informațiile referitoare la ținuturile aflate, la data întocmirii listei, sub jurisdicția Episcopiei Hușului sau care vor ajunge mai târziu sub aceasta. La ținutul Covurlui, Eparhia Romanului, întâlnim schiturile *Ghereasca*, *Pănușeni*, *Mălușteni*, mănăstirile *Adam*, *Mavromol*, *Precista*, *Sfântul Dimitrie* și *Sfântul Gheorghe din Galați*; la ținutul Fălciu, Eparhia Hușului, schiturile *Fundul Crasnei*, *Cârligați*, *Vladnic*, *Brădicești*, *Bursuci*, *Grumezoaia*, *Episcopia Huși*³⁴; la ținutul Vaslui, Eparhia Hușului, schiturile *Mălinești*, *Cetatea Mică*, *Nacului*, *Mera*, *Rafailă*, *Fâstâci*, *Borosești*, *Leoști*, *Știoborâni*, *Porcișeni*, *Lipovăț* și mănăstirea *Dobrovăț*³⁵; la ținutul Tutova, Eparhia Romanului, schiturile *Lipova*, *Rusului*, *Kârli-bașa*, *Golgota*

³³ D.J.A.N.I., Fond Mitropolia Moldovei, Schituri – Mănăstiri, dosar 143/1836, f. 17 – 18v; 27 – 27v.

³⁴ Th. Codrescu, *Uricarul sau colecțiune de diferite acte care pot servi la istoria românilor*, vol. VIII, Tipo-Litografia Buciumul român, Iași, 1886, p. 231.

³⁵ *Ibidem*, p. 231-232.

(Golgofta), Iorguești, Cruceanu, Grăjdeni, Bogdănești, Pârvești, Vizantia și mănăstirea Florești³⁶

Ieromonahul Iosif se plânge la 30 octombrie 1836 Mitropolitului Moldovei: „La schitul Gireasca, unde din înalta mila Prea Sfinților Voastre am fost rânduit nacealnic pe vremea trecută și viitoare, până la 1840 cu hotărât embatic, acum iarăși din buna vroință văd rânduit nacealnic la acest schit pe protosinghelul Luca, care după ce a venit la numitul schit, a pus stăpânire, răspunzând și însumi toate a schitului după izvod, cum eu le-am primit, apoi fiindcă eu cu crudă osteneală și trudă petrecere am adaos la schit” Ieromonahul Iosif arată faptele gospodărești din vremea sa, cum ar fi construirea de chilii, cumpărarea de clopote, cultivarea de vii și livezi, îmbogățirea patrimoniului cu noi suprafețe de viță de vie și stupi³⁷

Protoierul Teodor Vasile aduce la cunoștința Mitropolitului Moldovei, la 28 octombrie 1836, deplasarea în Ghireasca, „împreună cu cuvioșia sa și așezându-l în strană după poruncă la numitul schit și făcând catagrafie”³⁸. „Izvodul de sporiul peste zăstria schit(ului) Gereasca întocmai de pe arătarea ieromonahului Iosif” este întocmit la 5 noiembrie 1836 și înregistrează averea ce constă în: 8 boi mari, 8 vaci cu viței, 80 chile de porumb, 40 chile de secară, 38 stupi, 20 stoguri cu fân, „una gireadă cu şușulină de 15 stânj(eni)”, trei vase cu vin, 16 mascuri, 30 curcani³⁹. Se păstrează din 2 decembrie 1836 și o „însămnare de câtă avere s-a mai găsit peste zăstrea schitului Gereasca la cercetarea ce acum am făcut”, din care oferim informații: patru boi (doi boi mari și două „giunci gonitori, iară nu opt, după cum a arătat sfinția sa părintele Iosif”), două „vacii gonitori, iar nu opt vaci cu vițaii lor”, 20 stupi „matci, iar nu treizăcișiopt, după cum a arătat că are peste zăstre schitului”, 20 stoguri cu fân, trei vase cu vin, „însă unul de 50 vedre, unul de 70 vedre și unul de 28 vedre”, 26 curcani, „iar nu treizeci”, 38 chile de secară din care 30 aprinse, 32 chile porumb ce „ar fi în două coșăre, însă cu cinsprezece chile ce s-au fost trecut în zăstrea schitului, care se fac peste tot patruzeceșapte de chile socotite de posesorii megieși, câți și alți oameni străini fiind, dar nu mai mult ar fi în aceste coșăre, decât numai patruzeceșapte chile. Aceste toate într-o adevăr le arăt că sânt mai mult peste toată zestrea schitului, pe care le adeverez supt a mea iscălitură”⁴⁰. Noul nacealnic rânduit la 28 octombrie 1836 este protosinghelul Luca.

Protoiereul Teodor Vasile alcătuiește la 18 octombrie 1836 catagrafia schitului Ghireasca și predă zestrea schitului protosinghelului Luca, probabil la 20 octombrie 1836.

Izvodul „de toate lucrurile ce se află a schitului Gereasca, mișcătoare și nemîșcătoare” din 18 octombrie 1836 cuprinde: un Sfânt Antimis nou, o cruce din chiparos, veche și neîmbrăcată, două sfeșnice de alamă, mici, la Sfântul Pristol, o cruce cu sîdef de la Sfântul Mormânt, un potir din madem și unul din cositor, ambele „cu tot tacâmul”, două feloane vechi din cit, un felon vechi din stofă, unul din cit, două epitrahire de cit, vechi și de proastă calitate, două brăie de mătase, patru

³⁶ *Ibidem*, p. 231.

³⁷ D.J.A.N.I., Fond Mitropolia Moldovei, Schituri – Mănăstiri, dosar 143/1836, f. 6-6v.

³⁸ *Ibidem*, f. 3

³⁹ *Ibidem*, f. 4

⁴⁰ *Ibidem*, f. 5

văzduhuri de mătase, cinci procovețe din mătase, un văzduh din stofă, alte două procovețe din mătase, o poală din cit, veche, trei perechi naraclițe din cit, vechi, două brăie din stofă, un felon din stofă, un epitrahir din stofă, un stihar cu orar diaconesc, unul din cit vechi și stricat, patru tulpene (două din mătase și două din cit), o dveră veche din cit, patru prosoape cusute cu fir, o cruce din lemn, două sfeșnice din alamă, mici, o îmbrăcăminte din cit pentru Sfântul Pristol, două *Evanghelii*, una moldovenească scrisă cu mâna și una rusească ferecată cu madem și finifturi, *Octoih*, *Minei*, în douătomuri, *Chiriadodromion*, *Apostol*, *Liturghier*, vechi, *Ceaslov mare* și *Ceaslov mic*, *Triod*, *Tristier*, *Penticostar*, 16 cărți vechi rusești, două cadelnițe de aramă, cinci coroane din argint, două mâini din argint, un picior din argint, patru candelă din argint, șase icoane mici, o icoană Maica Domnului, mică, cu coroană din argint, o coroană din argint la icoana Sfântul Gheorghe din Sfântul Altar, un policandru mic din alamă cu șase fofeze, o prostire din pânză, două talgere din tinichea, o cană din aramă, un ibric mic din aramă, un prapur, un Sfânt Aer, o panahidă, un potir din argint, o candelă din argint la Sfântul Pristol, un policandru de cristal cu șase fofeze, o îmbrăcăminte la Sfântul Pristol, un *Liturghier* nou, tipărit în Iași, un *Moliftelnic*, o prostire din pânză, un stihar cu epitrahir, trei perechi naraclițe vechi, două epitrahire (unul „cateți, unul cit”), o dveră din cit, două fanare din tinichea, un felon din cit, un felon și un epitrahir din stofă, vechi, două perechi „heră de plug”, o căldare de fier, zece saci vechi „de pus pâne”, un „heresău”, un (gi)țol mare, patru sape, o tigiaie, un topor mare, două care mici, un lanț la cuhnie, șapte poloboace pentru vin, o căldare din rachiu cu o „țăvie”, zece poloboace „de pus pâne”, șapte putini mici, patru „căzmari”, două perechi cuțite cu furculițe, șase boi mari, șase vaci cu viței, un buhai, doi mânzați, o mânzată, două gonitoare, un hrisev de la domnitorul Alexandru Moruzi, o copie pentru moșiile megieșite, o copie de pe moșia Schinenilor, un act de danie pentru o vie de pe moșia Schineni, un zapis de cumpărătură a unei vii, o copie de pe moșia Bubușăanii, o hartă a moșiei Ghireasca, 18 măței, patru chile de grâu, zece chile de secară și zece de porumb, două poloboace pline cu vin, două chile de orz, o pereche hamuri vechi pentru doi cai. *Sporul din biserică de la părintele Iosif* cuprinde: un chivot din madem mic, un discos din argint cu 36 izda (?), cu lingurița de argint, o pereche rucavețe de cutnie, un epitrahir canavați, vechi, trei rânduri de procovețe de cit, trei perechi naraclițe, două din stofă și una din cutnie, un stihar din cit, alt stihar din taclit, un felon vechi, un stihar din cit, un felon cu epitrahir de stofă, un tulpă, o îmbrăcăminte a Sfântului Pristol din cit, două năframe cusute, alt tulpă, o dveră din stofită, o poală mică la iconostas din stofită, o basma neagră cu mătase, trei irmilici și un „stinvol” la icoana Maica Domnului, un inel din argint cu „lumiada” de sticlă, o perdea din tul la icoana Maica Domnului, două castroane de sfințit apă, unul din aramă, celălalt din cositor, un *Octoih mic*, două clopote, unul mare și unul mic, zece chile (cinci de porumb și cinci de secară). *Sporul* de față constă în: șase vaci sterpe, doi boi tineri „câte de un vițel”, cinci femele de mascuri. Catagrafia este semnată de protosinghelul Luca și protoiereul Teodor Vasile la 20 octombrie 1836⁴¹

⁴¹ *Ibidem*, f. 22-24.

Scrisoarea Mitropolitului Veniamin Costache adresată la 2 septembrie 1837 îl amintește pe Luca, „care o vreme s-a aflat” „nacealnic schitului Gereasca” și se află la mănăstirea Secu din cauza purtărilor sale nepotrivite⁴². La 3 septembrie 1837 ieromonahul Macarie înștiințează sămeșia Mitropoliei Moldovei despre unele fapte ale fostului nacealnic Luca. Redăm în continuare documentul: „După pornirea raportului, împreună cu catagrafia din 25 a trecutului an, au venit la mine doi neguțitori. Cel întâi, mi-a arătat că s-a tocmit cu păr(intele) protosinghel Luca ca să vândă stupi cât va avea de bătut, pentru care a și primit Sf(inția) sa arvună 30 de garboanțe, după sinetul ce l-a înfățișat neguțitorul, pentru care stăruiește ca să-i dau. Încă am primit și o scrisoare din 31 a trecutului an de la păr(intele) Luca, poruncindu-mi ca să bat 40 de stupi și să-i dau neguțitorului. Eu stupii i-am căutat și sânt foarte proști și se vor alege 40 ca să se bată, apoi cei 20 ce rămân la iarnă vor muri toți. Al doilea neguțitor a venit cerând 30 de chile de popușoi ce a cumpărat tot de la Sf(inția) sa, pentru care i-a dat arvună 20 de irmilici și acesta stăruiește ca să i se dea. Noi la facerea catagrafiei am socotit că mai mult decât 25 de chile n-ar fi de tot și, dacă se vor da acești toți, apoi casa va rămâne fără de popușoi și va fi silită să se usuce de pe acum pe cuptor, spre a împlini nevoia. Încă se mai găsește aici niște grâu și popușoi sămânță de (la) Ioniță, cumnatul păr(intelui) Luca, ce a petrecut aici, să o amestec (pe) aceasta cu a mănăstirii sau nu. Și pentru toate acestea plecat mă rog ca să am lămurită dezlegare cum să urmez”

Protoiereul Constandin aduce la cunoștința Mitropoliei, la 20 septembrie 1837, despre primirea catagrafiei schitului Ghireasca și a cărții de egumen a ieromonahului Macarie.

Zestrea schitului este preluată de protoiereu în prezența ieromonahului Luca și predată noului egumen Macarie. În urma cercetărilor asupra pădurii schitului, protoiereul Constandin a „găsit peste tot stricăciuni după analoagie de trei sute un leu, după cum se poletecește vânzarea pădurii pe aici”⁴³. În aceeași zi, 20 septembrie 1837, protosinghelul Luca solicită Mitropoliei blagoslovenia, în vederea deplasării la schitul Ghireasca, „ca să mă desfac de toate încurcăturile acestui schit în vade de 20 zile”, neputând fi prezent la strângerea recoltei de pe terenul semănat deținut, fiind lipsit și de vechil. Mai solicită în acest context încă 15 zile, deci în total 35 de zile⁴⁴. Catagrafia schitului este semnată de Macarie la 20 septembrie 1837⁴⁵.

Protosinghelul Stratonice, nacealnicul schitului (anterior anului 1840), se adresează la 2 martie 1843 Comitetului Mitropoliei pentru a informa despre plângerea făcută asupra sa de monahul Teofan⁴⁶. Raportul protopopiei, alcătuit de doi trimiși la 30 martie 1843, menționează plecarea nacealnicului, efectuarea cercetărilor, adunarea soborului, obștii satului și pădurarilor moșiei. Monahii bucuroși de cercetarea efectuată, nemulțumiți de nacealnic, sunt hotărâți să părăsească mănăstirea. Nacealnicul ar fi luat „unuia via, altuia curătura și le-au dat jidovului și l-au rămas din nou unde se hrăni” Achiziționarea cârnii cușer de la crăsmă și neștiința țaranilor

⁴² Ibidem, f. 13.

⁴³ Ibidem, f. 18.

⁴⁴ Ibidem, f. 16.

⁴⁵ Ibidem, f. 20-20v; 25-25v.

⁴⁶ D.J.A.N.I., Fond Mitropolia Moldovei, Schituri. Mănăstiri, dosar 144/1843.
<http://www.cimec.ro> / <http://www.muzeuvaslui.ro>

au făcut posibilă aducerea cărnii cușer la biserică și „*părinții după sfânta împărtășanie au primit cușăr*”, în loc de „*apaos*” Gardurile și heiurile din ograda mănăstirii „*sânt cu totul neîngrijite*” Atitudinea nacealnicului a provocat jalba monahului Teofan, care ar fi suferit obijduiri din partea acestuia, dar și jalba preotului Nicolae Ciobanu din satul Sărățeni⁴⁷

Potrivit jalbei sale, monahul Teofan se află la mănăstire din 1840, de când îl slujește pe nacealnicul Stratonice, fără a fi remunerat. Teofan a slujit ca vechil la moșia din satul Comănești a mănăstirii Mavramolul, în calitate de cântăreț și citeț. Izgonirea părinților bisericești duce la efectuarea slujbei cu un dascăl mirean⁴⁸

În soborul mănăstirii sunt atestați Ioanichie duhovnic, Venedict ieromonah, Eudochie ierodiacon, Teodor, monah ieșit din viață, Tihon, monah ieșit din viață, Nicandru schimonah, Vichentie monah, Nechifor monah, Silvestru monah, Atanasie monah, Teona monah, iar „*Elefterie ieromonah a venit călugăr la Macarie, de la Dălhăuși și Macarie l-a hirotonisit preot și iarăși ieșind din schit a umblat prin țara muntenească mai mult*”, după care s-a întors la schit, însă a fost îndepărtat⁴⁹

Prin jalba adresată la 25 aprilie 1843 Episcopului Meletie al Romanului, mai mulți călugări, unii cu vârsta cuprinsă între 60-80 ani, dintre care amintim pe Ioanichie duhovnic, Venedict ieromonah, Nicandru monah, Silvestru monah și Vichentie monah, atestă supunerea schitului față de Mitropolie, adevăresc jalba monahului Teofan, completează cu obijduirile și chinurile suferite de ei de la nacealnicul Stratonice, „*că ne muncește, cum faraonimea pe evrei*”⁵⁰ Jeluitorii și nacealnicul Stratonice sunt chemați la 12 iulie 1843 de comisie la sediul Mitropoliei. În fața noii comisii, la 13 iulie 1843, cei cinci își cer iertare nacealnicului și solicită scutirea de muncă la bucătărie din cauza vârstei înaintate⁵¹ Monahul Teofan se adresează comitetului la 16 iulie 1843, ce arată jalba depusă și trimiterea sa de comitet în fața Episcopului de Roman, în vederea rânduirii comisiei de cercetare. Episcopul de Roman poruncește efectuarea cercetărilor protopopului de Tutova și blagocinului ocolului Horincea, ținutul Covurlui, unde se găsea schitul Ghireasca. Cercetările din 13 martie 1843 s-au desfășurat în lipsa nacealnicului, care a solicitat constituirea unei noi comisii ce va fi compusă din iconomii G(h)eorg(h)e și Dimitrachi din Iași. Monahul Teofan face cunoscută atitudinea noii comisii care i-a cerut „*să mă pregătesc de galbeni dacă vroesc a câștiga dreptatea*” Neachitarea banilor sugerați de comisie atrage plata sumei de 235 lei pentru făina de grâu comercializată în orașul Galați, fără a obține vreun profit. Monahul Teofan, potrivit mărturiei sale, i s-au „*împlinit*” toate bunurile deținute în chilia sa⁵² Raportul comisiei ne oferă o cu totul altă realitate: „*s-a descoperit că unealta tulburării s-a iscat din punerea la cale a ieromonahului Pahomie și a monahului Teofan, măcar că ieromonahul Pahomie nici într-o hârtie nu se găsește iscălit în reclamații, dar s-a dovedit prin mărturisirea de față a celorlalți slujitori*” Comisia a stabilit existența a doi dascăli la biserica schitului, componența buuriienilor din meniu – lobodă, știriță și altele în timpul verii, curechi murat în timpul

⁴⁷ *Ibidem*, f. 3-3v.

⁴⁸ *Ibidem*, 4-4v

⁴⁹ *Ibidem*, f. 9 respectiv 12

⁵⁰ *Ibidem*, f. 22-22v

⁵¹ *Ibidem*, f. 26, respectiv 27, 31

⁵² *Ibidem*, f. 39 și respectiv 50

iernii, legume, pește (în zilele de Sâmbătă și Duminică, uneori și în timpul praznicelor). Evreul despre care se face referire ar fi avut calitatea de orândar cu leață și prin lingușirea nacealnicului a primit unele însărcinări. Se face referire la tăierea arborilor din pădure din porunca nacealnicului, numai pentru neapărata nevoie a obștii monahale, așezarea și plecarea sălașelor de lingurari fără provocarea de stricăciuni, aprovizionarea nepotului protosinghelului Stratonice în interesul mănăstirii⁵³

Nacealnicul Stratonice se plânge, la 11 august 1843, de deținerea de ogoare și vii de către monahi între țăranii megieși, angajarea țăranilor din zonă la muncile specifice, plecarea monahilor din schit „*pe unde le place, ziua și noaptea, zăbovind prin sat și la crăsmă nopți întregi, vin beți, se apucă de gâlceavă că nu ar fi mulțumiți cu mâncarea*” În aceste condiții cere Mitropoliei stabilirea de lefuri anuale monahilor, a căror cuantum se ridică la 60 lei pentru neștiutorii de carte și 120 – 150 lei pentru ieromonahi, în schimbul confiscării ogoarelor agricole și a suprafețelor de viță de vie. Părăsirea schitului urma a se face numai cu blagoslovenia nacealnicului⁵⁴ Nacealnicul Stratonice primește acceptul Mitropoliei pentru retribuirea monahilor în funcție de starea materială a schitului, la 20 septembrie 1843⁵⁵ Refuzul monahilor de a desfășura activități specifice bucătăriei îl determină pe nacealnicul Stratonice să recurgă la angajarea unui bucătar. Continuă plecările monahilor la ogoarele deținute (plecările constituie numai un pretext) și frecventarea crâșmelor de monahi. Pahomie, hirotonisit în iarna anului 1842-1843 ca preot și duhovnic, slujește până după 23 aprilie 1843 în schimbul unei lefi anuale de 150 de lei, după care refuză să mai intre în lăcașul sfânt, se izolează în chilie sau pleacă câte două-trei săptămâni⁵⁶.

Nemulțumirile nacealnicului Stratonice sunt făcute cunoscute Mitropoliei la 3 martie 1845, când amintește și așezarea sa ca nacealnic. Se plânge de ieșirile monahilor în sat și frecventarea crâșmei de aici, starea de ebrietate a monahilor, introducerea persoanelor de sex feminin în chiliile schitului. În urma procesului deschis de monahi împotriva nacealnicului, în timpul mitropolitului Veniamin, s-a hotărât îndepărtarea a șapte monahi tulburători ai liniștei schitului, trei dintre ei fiind iertați. Potrivit jalbei amintite, monahul Teofan, „*străin călugărit de peste Dunăre, primit de mine la acest schit*”, a intentat un nou proces nacealnicului. Prezintă situația a patru monahi din schit: Tihon (părăsește schitul, călătorește prin diverse sate unde moare și este înmormântat), Isidor (plecat în Bârlad, înmormântat la schit) Silvestru (afemeiat, iubitor al alcoolului, găsit și salvat dintr-un iaz de doi frați), Vichentie (plecat în Bârlad, își găsește obștescul sfârșit în locuința unui preot). Monahii viețuitori la schit sunt caracterizați prin relele purtări⁵⁷ Monahul Antonie, tocmnit ca bucătar și găsit în stare de ebrietate, va fi închis în chilia sa de monahul Atanasie⁵⁸

Nacealnicului Stratonice i-a urmat nacealnicul Veniamin (1845-1851). Stratonice își primește lucrurile sale sechestrate pentru o datorie bănească, la 30 mai 1845, așa cum reiese din adeverința dată „*părintelui Veniamin, noul nacealnic*” Nacealnicul

⁵³ *Ibidem*, f. 40-40v

⁵⁴ *Ibidem*, f. 42.

⁵⁵ *Ibidem*, f. 43.

⁵⁶ *Ibidem*, f. 42 (conform jalbei nacealnicului din 9 septembrie 1843).

⁵⁷ *Ibidem*, f. 51-51v.

⁵⁸ *Ibidem*, f. 62.

Veniamin este atestat documentar la 19 mai 1846 și 4 iunie 1846⁵⁹ Veniamin cere în luna iunie 1847 învoirea comercializării a opt boi, 12 vaci, un buhai, două mânzate, două gonitori și unui mânzat, pentru care obține suma de 2183 lei⁶⁰ Grigore Cuza amintește Mitropolitului Sofrone, la 11 februarie 1852, adresa acestuia din 10 ianuarie 1852, referitoare la vitele vândute de nacealnicul schitului Ghireasca, ieromonahul Veniamin, în urma încuviințării răposatului mitropolit Meletie. Departamentul averilor bisericești și învățăturilor publice inițiasse cuvenitele lucrări, intrând în posesia sumei de 2420 lei⁶¹ La 4 noiembrie 1847 erau necesare lemne pentru facerea acaretelor schitului Ghireasca⁶² Veniamin este atestat ca nacealnic la 4 mai 1849⁶³

Schitul Ghireasca primește la 29 decembrie 1847 dania lui Anagostis Boiangiu, ce constă în „treizăciși trei stânjăni, cinci palme și două palmace” din bătrânul Buculăiu, partea Mănăscurteștior și a Măteieștilor⁶⁴ Se păstrează „*opisul documentelor privitoare pe 33 stânj., 2 palme, 5 palmace din moșia Săpenii, dăruiri schitului Gerescă din casa răposat(ului) Anagnosti Boiangiu*” din 22 aprilie 1853. Sunt înregistrate următoarele documente care se păstrează și în original⁶⁵: contractul prin care răzășii moșiei Spineni împosesuiesc moșia lor lui Anagnostis Boiangiu din 23 aprilie 1844, înștiințarea pasnicilor din Săpeni către Anagnostis despre nesupunerea oamenilor de pe Gogulești la cotitul vinului de pe moșia Săpeni din 1844, răvașul lui Ștefan din 9 mai 1844 prin care cheamă pe Anagnostis să-i dea o bucată de loc de arat pentru banii datorati, adeverința din 11 mai 1844 a lui Manolache Goga pentru 40 lei primiți de la Anagnostis câștiul moșiei, încredințarea semenilor din Săpeni din 14 mai 1844 pentru neamul Măteieștilor, înscrisul din 15 mai 1844 prin care Ion Chiroșcă și alții din Săpeni împuternicesc pe Mihalache Rugineanu pentru alegerea părților din Săpeni, zdelca din 21 mai 1844 a răzășilor din Săpeni prin care dau de veci 33 stânjeni, 2 palme, 3 palmace din Săpeni negușitorului Anagnostis, porunca judecătoriei de Covurlui din 15 iulie 1844 către privighetorul ocolului Horincea, răspunsul pasnicilor din 11 august 1844 către privighetorul ocolului Horincea pentru dreptul ce se cuvine lui Anagnostis, răspunsul sătenilor din Săpeni din 12 august 1844, jalba lui Anagnostis din 3 aprilie 1845 către pârclăbia ținutului Covurlui, contractul locuitorilor din Săpeni din 23 aprilie 1845 prin care dau în posesia lui Anagnostis partea lor din Buculețu, raportul căpitanului Dabija către privighetorul ocolului Horincea din 5 iulie 1846, prețluirea sătenilor din Săpeni din 5 iulie 1846, un izvod de 1746 lei și 30 parale cheltuiți la alegerea stângenilor neamului Măteescu, dania din 27 decembrie 1849 către schitul Ghireasca și pomelnicul din 29 decembrie 1849⁶⁶

De la Anagostis Boiangiu se păstrează și un pomelnic. La cei vii avem pe Franțasc Anagnost, Ioana, Giorgi, Gavriil, Monavasâia, Ilinca, Dobrița, Alicsă, Zamfirachi, Neculaiu, Vasăle, Maria, Ioana, iar la morți pe Franțasc, Anna, Monavasâia, Zamfirachi, Maria, Alecsandru, Iani, Costandin, Giorgi, Altăno, Hrisula,

⁵⁹ *Ibidem*, f. 56, respectiv 55.

⁶⁰ *Ibidem*, f. 63 – 64, 66.

⁶¹ *Ibidem*, f. 117.

⁶² *Ibidem*, f. 68.

⁶³ *Ibidem*, f. 70.

⁶⁴ D.A.N.I.C., Fond Mitropolia Moldovei, XXX bis/14. Vezi și anexa.

⁶⁵ *Idem*, XXX bis; A se vedea întregul pachet.

⁶⁶ *Idem*, XXX bis/16.

Giorgi, Franțasc, Iani, Rizu, Teodosâi, Franțasc Anagnost, Spiridon, Viadula, Stădula, Zoița, Ana, Manolache, Alecsu, Costandin, Franțasc, Dumitru, Stădula, Nicula, Smăranda, Todir, Costandin, Sămioan, Giorge, Dobrița, Maria, Kirica. Pecetea lui Anagostis Boiangiu este aplicată pe pomelnicul amintit. Redăm finalul pomelnicului: *„Acest pomelnic este al meu gios iscălit și a soții mele dat la bisărica mănăstirii Geresca, din acest ocol Horincii, țin(utul) Covurluiul, unde au a se pomeni atât vii, precum și morții, den mai sus; și pentru plată am dat la aceeași mănăstire treizăci și trei stânjâni pământ din sat Săpeni din parte lui Buculiu, care stânjâni i-am luat cu zdelcă de la ne(a)m(ul) Mănăscutesc și Măteiasc și spre credință urmează a me(a) iscălitură și a soții mele și punere peceții mele”*⁶⁷

Un raport din 1850 amintește plângerea locuitorilor de pe moșia schitului Ghireasca în privința asuprașilor nacealnicului și posesorului moșiei, Veniamin. O jalbă a locuitorilor datează din 4 aprilie 1850. Protoiereul ținutului Covurlui a refuzat să dea curs cercetării jalbei, însă locuitorii, printr-o nouă jalbă, au obținut rânduirea unei comisii de cercetare.

Sătenii și alți megieși prestează lucrări agricole, conform contractului încheiat și altor învoieli. Nemulțumirea țăranilor își are originea în depășirea numărului de trei zile de lucru.

Nacealnicul neagă acuzațiile și motivează prin suprafața mică de pământ de lucru deținută de schit. Unii țărani deplâng bătăile suferite de la nacealnic. Raportul consemnează pedepsirea locuitorilor pentru *„răile lor urmări și nesupuneri”*, fuga a trei birnici din cauza relelor purtări și nu a nacealnicului, exploatarea pădurii numai cu învoirea Departamentului, datoria financiară a protosinghelului Stratonie către Veniamin, evaluarea cantității de trei chile de porumb distrus de porcii schitului, învoirea părților implicate pentru scăderea valorii pagubei amintite din datoriile locuitorilor față de schit⁶⁸

Ieromonahul Veniamin, nacealnicul schitului, se adresează la 30 octombrie 1846 Departamentului averilor bisericești pentru aprobarea tăierii lemnului necesar îngrădirii ogrăzii schitului. Izvodul alcătuit de nacealnic ne oferă informații despre destinația lemnului: 60 căpriori pentru două beciuri la șopronul de deasupra, 80 leături, 24 furci de stejar, doi tumurugi la poarta schitului, zece juguri pentru ogradă. Încuviințarea cererii nacealnicului este anunțată Isprăvniceii ținutale la 14 decembrie 1846, însărcinată totodată cu efectuarea cercetărilor pentru confirmarea necesităților menționate⁶⁹

Îmbunătățirile schitului pentru înlesnirea viețuitorilor este sesizată de nacealnicul Veniamin Departamentului averilor bisericești la 1 noiembrie 1849, când solicită eliberarea lemnului necesar din pădurea de pe moșia schitului: 24 furci, 150 pari, 1500 nuiete, 100 căpriori, doi tumurugi (pentru ocolul de vite), două grinzi, 20 copăcei mai mici, patru copaci pentru ușori (pivnița pentru depozitat curechiu - varză), 300 pari, 3000 nuiete (grădina schitului)⁷⁰

⁶⁷ Idem, XXX/bis/15.

⁶⁸ D.J.A.N.I., Fond Mitropolia Moldovei, Schituri - Mănăstiri, dosar 144/1843, f. 77, 79 - 80.

⁶⁹ D.A.N.I.C., F.M.C.I.P. Moldova, dosar 168/1846, f. 1, respectiv 3, 8 și 9.

⁷⁰ Ibidem, f. 14-14v.

Moartea nacealnicului Veniamin survenită la 25 iunie 1850, după o „îndelungată boală de dropică”, este amintită ierarhului de ieromonahul Sofronie, la 28 iulie 1855⁷¹ Preotul Anton Matcașul, fratele ieromonahului Veniamin Matcașul, cel care a ales viața monahală, nacealnicul schitului Ghireasca din 1845, posesor al moșiei schitului prin contractul semnat cu Departamentul averilor bisericești și al învățăturilor publice, „pătimăș de hronica boală a dropicii”, se adresează la 8 septembrie 1851 Mitropolitului Moldovei și amintește zapisul prin care fratele său nacealnicul este dator cu 200 de galbeni grecului Georgi Nomico (?) din satul Oancea, pentru care el însuși este chezaș. Jăluitorul, cu o familie alcătuită din șase persoane, adresează rugămintea asumării unei părți a datoriei de Mitropolie prin vânzarea vitelor, a unei părți din cereale și a rodului din via schitului⁷²

Departamentul Averilor Bisericești cere în luna iulie 1851 Mitropolitului Sofronie Miclescu recomandarea noului nacealnic⁷³ Raportul arhimandritului Gherasim, nacealnicul schitului Deleni, din 6 ianuarie 1851, adresat Mitropoliei, informează despre deplasarea acestuia la schitul Ghireasca pentru „a înstări după rânduială pe nacealnicul rânduit anume duhovnicul Neonil”, însă a găsit lucrarea îndeplinită de Iancu Pavlov, revizorul Departamentului Averilor Bisericești⁷⁴ Catagrafia întocmită în august 1850 oferă și o descriere a bisericii schitului pe care o redăm: „Biserica cu prăznuirea hramului Sf(ntu)lui M(arele) Martir G(h)eorghe zidită de piatră, acoperită cu ohraniță, însă cu totul vechi și putred, cu trei cruci mari de fier, pe care se mai cunoaște încă poleiala puțin, cinci ferești, însă patru mari și una mică la Sf(ântul) Altar, toate cu geamuri de sticlă și cu gratii împletite de fier cu uși de lemn legată cu fier în balamale și cu broască mare de fier și cu cheia ei, pardosită pe jos cu dulapi și bolta tăbănuită cu scânduri, zugrăvită”⁷⁵

Clopotnița construită din lemn este dotată cu trei clopote, din care două mici și unul mare⁷⁶ Raportul ieromonahului Anania, nacealnicul schitului Orgoiești, menționează pe nacealnicul Neonil, monahii Atanasie și Chesarie, cu o leafă de 120 lei, un ieromonah și trei frați bisericești cu leafă anuală de 200 lei, vânzarea boilor bătrâni, existența unui vas care nu era proprietatea schitului și comportamentul blând al nacealnicului⁷⁷ Prin jalba nacealnicului Neonil din 29 iulie 1852 se aduce la cunoștință acceptul Departamentului Averilor Bisericești pentru exploatarea părții livezii de sus cu o parte de vie (firtă de vie sădită de monahi), necesară îndulcirii traiului viețuitorilor. Posesorul moșiei, Gheorghe Ulea, o stăpânește în mod abuziv, iar schitul se vede lipsit din nou de livada sa. Posesorul duce în eroare Departamentul Averilor Bisericești, inoculând ideea unei alte plantații pomicole. Gheorghe Ulea are în posesie moșia din jurul schitului⁷⁸ Neputința îndestulării viețuitorilor schitului din livezile sale atrage jalba adresată de monahi Departamentului. Gheorghe Ulea

⁷¹ D.J.A.N.I., Fond Mitropolia Moldovei, Schituri – Mănăstiri, dosar 144/1843, f. 93.

⁷² Ibidem, f. 107.

⁷³ Ibidem, f. 94.

⁷⁴ Ibidem, f. 96.

⁷⁵ Ibidem, f. 97.

⁷⁶ Ibidem, f. 107.

⁷⁷ Ibidem, f. 121.

⁷⁸ Ibidem, f. 123.

răsluiește bucata de livadă în care se afla firta de vie sădită de viețuitorii schitului⁷⁹ Serdarul Iancu Pavlov înaintează un raport Departamentului averilor bisericești și al învățăturilor publice, în care descrie cercetările efectuate la fața locului. Livada devenise sursa prigonirilor dintre cele două părți și chiar a supărărilor locuitorilor din zonă. Iancu Pavlov susține admiterea unui compromis: *„pe toți anii posesiei acestui contract, în următorul chip, că dând cel al doilea după pretenția celui întâi firta de vie ce este înlăuntrul livezii pretindstă, cu altă bucățică de vie cu câțiva butuci lipită de ograda schitului spre răsărit, afară de îngrăditura zisei livezi, cu îndatorire pe de o parte din partea cuvioșiei sale a se îngriji pentru lucrarea viei de a face cu toată buna rânduială spre nepărăginirea ei, iar pe de altă parte cuvioșia sa, afară de zisa vie ce i-a dat la nimica din acele livezi roduri și la iarba din lăuntru să nu aibă nici o amestecare”*⁸⁰

Schitul se confruntă cu presupusele acte violente ale posesorului Gheorghe Ulea și argaților săi, care au pătruns în toiul nopții în curte și au imobilizat poslușnicul și vizitiul, în timp ce nacealnicul Neonil se afla în Galați. Departamentul Averilor Bisericești intervine pe lângă Departamentul din Lăuntru în vederea efectuării cercetărilor necesare (conform adresei Departamentului Averilor Bisericești din 15 octombrie 1853 către Mitropolie)⁸¹ Iconomul Zaharia, protoiereul ținutului Covurlui, este însărcinat cu realizarea anchetei necesare de către mitropolitul țării. Părțile împlicate sunt chemate pentru înfățișare cu dovezile deținute în casa lui Costandin Donosie din satul Ghireasca. Raportul protoiereului infirmă tânguierile nacealnicului schitului Ghireasca. Călugării mărturisesc în fața comisiei *„că nu l-au văzut pe d(umnealui) posesorul, iar la țipetele și strigările ce făceau însuș(i) ei dintre ei/ casnicii/, în puterea nopții a fost veniș(i) cu legătorii viei boierești,”* încercuirea chiliei monahului Samoil, dorința prinderii unui Isidor, însărcinarea postelnicelului Petrachi Gavriil din satul Mălușteni, de către privighetorii ocolului Horincea cu efectuarea cercetărilor faptelor din noaptea de 29 spre 30 septembrie 1853, în urma jalbei nacealnicului. Potrivit postelnicelului, *„ieromonahul Melhisedec, fratele Costachi/ acum ierodiacon Calinic/ vizitiul Ioan și bucătarul Costachi Șchiopul, cei pribegit de atunci și până astăzi(i) au făcut toate aceste nerânduiești strigări noaptea și țipete, bătăi și alte multe mișelii, supt numele lui Isidor că au călcat schitul.”* Chezășia dată de nacealnic aduce eliberarea fratelui Costachi și a vizitiului, care s-a făcut nevăzut, din paza pasnicului și vornicului. Posesorul moșiei s-a plâns la rândul său *„că ar fi mers călugării și l-ar fi supărat la casa sa, ieromonahul Melhisedec s-a dus într-o zi, pe care posesorul l-a întrebat cu ce trebuință a venit, ieromonahul nu a răspuns nimic, posesorul a daos părinte spune părintelui nacealnic să trimeată și să ridice ce-s obligat prin contract al da schitului, ieromonahul a răspuns că vinul ai datorie să-l aduci tu la căpătâi. Posesorul s-a ofensat de maniera cu care s-a exprimat și i-a zis ieromonahului să lipsască. Ieromonahul iarăși îndârjit a catadicsit a se îmbrânci, precum s-a văzut de comisie o mărturie ce se păstrează de către*

⁷⁹ Ibidem, f. 122.

⁸⁰ Ibidem, f. 126.

⁸¹ Ibidem, f. 145.

posesor...⁸² Posesorul Gheorghe Ulea s-a plâns mitropolitului Moldovei la 12 noiembrie 1853⁸³

Egumenul Neonil, în adresa din 11 octombrie 1855, amintește mitropolitului îmbunătățirile necesare schitului și starea conflictuală cu posesorul moșiei schitului⁸⁴. Același egumen vorbește la 17 aprilie despre fostul posesor Gheorghe Ulea, cel care „și-a făcut un hambar de nuiete și o casă tot de așa material, numai puțin luând și samavolnic un grajd din ograda schitului” și după încetarea contractului a cerut o despăgubire de 4168 lei⁸⁵. Redăm jalba nacealnicului Neonil din 17 aprilie 1856, înaintată mitropolitului: „Văzând că prin foaea oficială cu N° 19, din 4 a trecutei luni mart(ie) este publicat a se da în posesie și moșia schitului Gereasca, pe care și se află schitul. Întru tot smerit mă grăbesc a repeta jaloba ce v-am dat și care s-a împărțășit Depart(amentului) Cultului spre a o ave(a) în vedere la noua împosuire. Și totodată cu supunere îndrăznesc a vă supune cunoștinței că așa precum pe lângă budgetul lefilor, care de a dreptul se îndeplinește de către Depart(ament) mai este pusă îndatorire asupra posesorului de a trăda schitului pe tot anul câte o sumă producturi. Și pentru acest condei totdeauna a fost neunire între schit și între posesor, parte pentru că nu le dă în vreme după trebuințele casei și parte că nu le dă de calitate bună, încât schitul adeseori se vede nevoit și pentru un obiect și altul a stărui prin ocârmuire și din aceste se naște feliuri de intrigi și prigoniri cunoscute nu numai Înalt Preosfinției Voastre, dar și Departamentului. Apoi, spre a se înlătura pe viitorime oricare împregiurări aducătoare de nemulțumire și bântuitoare schitului și totodată pentru ca să se îndepărteze neorânduilele ce produc îndeștul scandal prin întinderea posesorului cu stăpânirea până în poarta schitului, să vă milostiviți a regula ca pe lângă budget în locul Țitelor articole ce sânt în obligația posesorului. a și le îndeplini însuși schitul de-a dreptul din 35 fâlcii pământ și două vii aflătoare pe acest pământ care este împregiurul schitului. Numai puțin pentru înlesnirea trebuințelor gospodărești, lucrul viilor și lemnele trebuitoare pentru schit să i se dea câte o falce pădure pe an, rămânând posesorul a stăpâni pământul celalalt a moșiei și toate eraturile de pe el, fără a fi (...), întrucât de puțin cu schitul pentru zisele produse, care în privirea locului ce va da pentru iconomia schitului, sânt de un preț mult mai mare și credeți Înalt Preosfințite că numai cu așa chip să va pute(a) pune un capăt, nu numai necurmatelor tânguiri și lănguiri prin ocârmuire și sapte de necuviințe, dar apoi și schitul după a sale trebuințe va avea în vreme o îndeștulare mai potrivită și mulțumitoare”⁸⁶

Nacealnicul schitului se confruntă și cu actele de indisciplină ale unor viețuitori. Monahul Isidor a fost folosit în slujbele schitului, ultima slujbă având-o la moară. Acest călugăr deține în chilia sa mai multe rânduri de chei, nacealnicul descoperind chiar un rând de chei de la scrinul său din care i-a dispărut pecetea schitului. În timpul controlului inopinat și în lipsa monahului Isidor, a descoperit în chilia acestuia șapte peceti pe hârtie albă, „din care 4 cu cămeș și trei fără cămeș”

⁸² Ibidem, f. 148 – 148v, respectiv 161.

⁸³ Ibidem, f. 144 – 144v, respectiv 160.

⁸⁴ Ibidem, f. 202 – 202v.

⁸⁵ Ibidem, f. 209.

⁸⁶ Ibidem, f. 212 – 212v.

Necesitatea unui județ sătesc este necesară în viziunea nacealnicului, însă se lovește de refuzul vornicului satului oprit de posesorul Gheorghe Ulea, acuzat și de atacul amintit asupra schitului⁸⁷. Ne aflăm în posesia inventarului referitor la îmbunătățirile necesare schitului la 11 octombrie 1855, pe care îl redăm: „*Acoperită biserica de tot. / Tencuită și văruiată pe dinlăuntru și pe dinafară. / Veșminte din nou și acele vechi, de a se repara câte se vor socoti că ar mai putea sluji. / Clopotnița făcută din nou, fiindcă de către furtunile urmate s-a dat la pământ și fiind materialul vechi și putred nimic (nu) se poate alege din ele. / Un hambar din nou pentru ținut produsele menajului M(ănăști)rii, fiindcă acele care erau s-au stricat. / De istov gardul ogrăzii (s-a) înnoit. / Și o poartă din nou*”⁸⁸

Desființarea schitului

Tablourile cerute de Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice, prin ordinul nr. 7224, pentru schiturile Ghireasca, Zimbru și Pânășești, districtul Covurlui, erau pregătite cu liste separate pentru acarete, vite și uneltele gospodărești, așa cum reiese din raportul Pârcălăbiei Galați din 9 august 1860. Se specifică lipsa pontajilor de pe moșia Zimbru, „*ci după o veche învoială lucrează numai câte 25 zile pe an*”⁸⁹. Întâlnim la schitul Ghireasca ca petrecători pe: Neonil Mârzescu, în vârstă de 55 ani, intrat în schit la 9 iulie 1851, prin ordinul nr. 881, călugărit de 26 ani și patru luni; are ca avere o trăsură, doi cai, 13 măci stupi; ca folos de la schit are 600 lei leafa anuală, locuință și hrană; locuiește într-o chilie, proprietatea schitului; Teofan Mârzăscu, în vârstă de 60 ani, în schit de doi ani și șase luni, călugăr de șase ani și patru luni; Ionică Popa, 37 ani, de trei luni în schit, călugărit de 13 ani; Teodor Popovici, 28 ani, venit de la mănăstirea Neamț de un an și șase luni; Alixandru Corjăscu, 22 ani și șase luni, venit de un an și șase luni de la mănăstirea Neamț⁹⁰. Catagrafia întocmită înregistrează: o casă egumenească cu patru odăi, cu săliță pe mijloc, pereți de nuiele, acoperământ de stuf, o casă de obște cu patru odăi și pivniță, o odaie fără pivniță, o casă cu două despărțituri, bucătărie și pivniță, zimnic de lemn pentru vârzărie, casă veche cu patru odăi, grajd cu șură acoperit cu stuf, vechi, hambar de dulapi cu stuf, casă cu patru odăi pereți de nuiele, învelită cu stuf, două fântâni acoperite cu stuf, râmnice în ogradă împrejur cu șaranpoi, două livezi în suprafață de trei fâlci cu 565 pomi roditori, grădina de legume în suprafață de șapte prăjini, șură pentru vite învelită cu stuf, crâșmă din vâlătuci cu patru odăi, acoperită cu stuf, casă cu două odăi, pereți din nuiele, pivniță, două coșare de un stângen, doi boi mari, o vacă cu vițel, cinci mascuri, unelte diverse⁹¹. Schitul Ghireasca deține moșia Ghireasca, districtul Covurlui, structurată în: locul de hrană (104 fâlci), fânaț (30 fâlci), imaș (113 fâlci), pădure (280 fâlci). Pe moșie trăiau 24 locuitori. Moșia era împosesuită iconomului Dimitrii Mârzescu, cu un câștig anual de 15050 lei, iar data expirării contractului eliberat de Ministerul Cultelor era la 23 aprilie 1862. Pe moșie, schitul deține două

⁸⁷ *Ibidem*, f. 143-143v.

⁸⁸ *Ibidem*, f. 204.

⁸⁹ D. A. N. I. C., F. M. C. I. P. – Moldova, dosar 370/1860, f. 1.

⁹⁰ *Ibidem*, f. 5v.

⁹¹ *Ibidem*, f. 8-9v.

acareturi. Numărul chiliilor se ridică la 17. Via de pe moșie măsoară patru fâlcii, aflată în posesia posesorului, o hirtă și jumătate revenind în socoteala schitului⁹² Vitele schitului sunt lăsate în privigherea și purtarea de grijă a comunei satului. Lipsa furajului este vizibilă la 21 februarie 1861⁹³

Prefectura primește la 3 august 1860 recomandările în ceea ce privește desființarea schiturilor Ghireasca, Zimbru și Pânășești, predarea pecetilor și trimiterea lor la Minister, înștiințarea monahilor și monahiilor (deținători de chilii proprii) despre dreptul de a sta în ele până la sfârșitul vieții, după regulile schimei monahale ce poartă⁹⁴ Celelalte chilii urmau a fi predate, viețuitorii putând pleca la mănăstirile Neamț, Secu, Slatina, Râșca, Bisericiani, Pângărați, Vorona, Bogdana, Coșula (de monahi), Agapia, Văratec și Adam (monahiile). Se mai recomanda: înlăturarea imediată a tuturor fraților și surorilor din schituri, controlarea străngerii recoltei anului 1860, preluarea documentelor averilor, contractelor de împosuire, închiriere și trimiterea lor la Minister, înaintarea lucrărilor de prețăluire a vitelor, stupilor din zestrea schiturilor și comercializarea lor⁹⁵, inventarierea, închiderea și asigurarea strictă a pazei chiliilor, raportarea fizionomiei monahilor și monahiilor rămași în chilii, transformarea bisericilor schiturilor în biserici de mir⁹⁶ Biserica din Ghireasca este deservită la 11 ianuarie 1861 de Savin Hiliuță⁹⁷ Raportul prefectului din 6 martie 1861 adresat Ministerului atestă depărtarea monahilor viețuitori în chilii, înlăturarea fraților, păstrarea produselor din recolta anului 1860 neatinse, nedepistarea documentelor la fostul nacealnic și slujirea bisericii de preotul de mir Savin Hiliuță, ajutat de Ioan sin diaconul Ioan și Gheorghe sin dascălul, dascăli cu leafă⁹⁸ O nouă catagrafie a acareturilor este executată la 30 ianuarie 1861⁹⁹ Catagrafia uneltelor este executată la 16 decembrie 1861 de locuitorii din trei sate: Giurgea Trif pasnic, Timofti Oprea, Ioan Chirilă (Lupești), Constantin Flueraș pasnic, Tănasă Samson vornic (Ghireasca), Anghel diacon, secretar, Gheorghe Liga județ, Ioan Liga și Gheorghe Ursu pisalt (Mălușteni)¹⁰⁰

Catagrafia din 16 decembrie 1860 ne oferă descrierea bisericii schitului la desființare: „*Bisărica cu prăznuire Sfântu marelui mucenic G(h)eorg(h)e, zidită di piatră, acoperită cu draniță din nou, cu trei cruci de fer, 5 ferești, însă 4 mari și una mică la Sfânt Altariu, toate cu giamuri de sticlă și cu gratii împletite în f(i)er, cu ușă de lemn legată cu f(i)er în balamale și cu broască mare de f(i)er fără chei fiind pierdute, pardosită pe gios cu dulapi și bolta tăbănuită cu scânduri zugrăvite*”¹⁰¹

Unele informații ne sunt oferite de referatul din 1 septembrie 1860, înaintat Ministerului. Astfel, moșia schitului Ghireasca era administrată de Minister, dată în posesie prin meazt și se cere dezlegarea lucrărilor ce urmau a fi înaintate pentru obținerea obligațiilor asumate de posesor față de schit. Monahia Elisaveta Neculau de

⁹² *Ibidem*, f. 10v-11.

⁹³ *Ibidem*, f. 47.

⁹⁴ *Ibidem*, f. 28.

⁹⁵ *Ibidem*, f. 28 – 29.

⁹⁶ *Ibidem*, f. 29v-30.

⁹⁷ *Ibidem*, f. 56.

⁹⁸ *Ibidem*, f. 78.

⁹⁹ *Ibidem*, f. 81.

¹⁰⁰ *Ibidem*, f. 82-82v.

¹⁰¹ *Ibidem*, f. 84.

la schitul Zimbru plătea chirie pentru chilia ocupată. Autoritățile cer informații despre menținerea închirierii sau depărtarea monahiei de la schitul Zimbru. Moșia schitului Zimbru se ținea pe socoteala monahiei amintite. Se fac demersuri în legătură cu darea în posesie, conform legii și îndatorirea posesorului de-a intra în stăpânirea crâșmei de la 26 octombrie 1860. Proprietatea schitului Pănășești, zidit pe proprietate particulară, măsoară cinci fâlcii de pământ în trupul moșiei Nicorești¹⁰² Prefectul Alexandrescu și revizorul școlar G. V. Vălescu nu au putut identifica părțile de pământ ale desființatului schit Pănușești până la 3 aprilie 1861¹⁰³ Fostul nacealnic de la schitul Pănușești, Ioachim Vărtos, era domiciliat la mănăstirea Adam, districtul Tutova în 21 martie 1862¹⁰⁴, iar în 1868 viețuia în comuna Oancea, județul Covurlui¹⁰⁵ Căminarul Neculachi Cernat se adresa, la 26 ianuarie 1861, prefectului în legătură cu schitul Zimbru: „Pământul pe care se află astăzi clădit schitul a fost și chiar s-ar cuveni a fi a patru proprietari casa noastră – Vasile Cernat, Gheorghe Cernat, Gheorghe Plesnială, Ștefan Cernat și Petru Cernat, toți aceștia bătrâni l-au întrunit pământul de la mai mulți sinpărtași înlăuntru aceluși hotar, cumpărându-l cu stânjenul, palma și chiar până la linie. Toți acești bătrâni însă aflați numai respectul către religie, dar chiar ei însuși având rudenii, care din împregiurași, unul din vârsta bătrâneților și altele din meteahne trupești preferând viața monahică, s-au hotărât a compune pământul lăsat îngrijit și chiar administrat de ei însuși, lăsând de la fii...”¹⁰⁶ Documentele proprietăților schiturilor Pănășești și Zimbru nu au ajuns la Arhivele Statului până la 19 iunie 1867¹⁰⁷

Iconomul Budescu, protoiereul districtului Covurlui, despărțirea a I-a, informează la 30 aprilie 1862 Episcopia, prin raportul cu nr. 250: „Conform ofiției N° 407, cu tot căzutul respect, vi se aduce la știință că în despărțirea mie încredințată au fost două schituri, și anume Ghireasca și Pănușești, care însă desființându-se de guvern, călugării s-au împrăștiat și bisericile se consideră astăzi de mir, fără îngrijitor”¹⁰⁸

Școala

Începuturile învățământului sunt legate de tinda bisericii. Monahii schitului Ghireasca au oferit copiilor din zonă primele cunoștințe livești legate de învățarea buchilor - citit, scris, elementele de aritmetică și altele. Jalba dascălului Ioan din 18 iulie 1853 confirmă afirmațiile noastre. Astfel jăluitoarul susține: „Până în vârsta ce mă găsesc astăzi am fost dascăl la biserica ce este în această moșie Gereasca și am și fost foarte liniștit, am casă, fimeie și copii, unii căsătoriți și mai mulți mărunți. Ca cel nevoieș de ai însoși s-a adevărit că un monah de la schit, anume Melhisedec ar ave(a) de plăcere să-i dau un copil să mi-l învețe carte și dându-l l-a ținut până la o vreme și văzând că cu învățătura nu merge precum ar trebui. Al doile(a), că pe băiet îl spăria prin bății și altele, văzând acestea l-am luat acasă de al apăra. Viind acel monah la

¹⁰² Ibidem, f. 35-35v.

¹⁰³ Ibidem, f. 51.

¹⁰⁴ Ibidem, f. 141.

¹⁰⁵ Ibidem, f. 170.

¹⁰⁶ Ibidem, f. 142-142v.

¹⁰⁷ Ibidem, f. 157.

¹⁰⁸ Ibidem.

*casa me(a) a început a mă blăstăma pe mine și vitele mele. Ca să scap de ura lui m-am împăcat de ai plăti cheltuiala băietului cu învățătura pe care i-am și dat prin bună învoială prețul ce s-a mulțumit luându-mi băetul acasă. Acum în vremea trecută viind la casa me(a) niște porunci a cinstitei protopopii de a se încredința de formele besăricești dăscălița me(a) văzând că nu sânt acasă a luat poruncile și s-a dus la schit punându-le pecete igumenul s-a înaintat mergere acasă ca să de(a) că la poarta schitului dinafară s-a întâlnit cu monahul Melhisedec, fără a zice ceva din gură s-a și luat de cap și cu bătăi și cu bătăi de pumn în cap...*¹⁰⁹

Serdarul Gheorghe Buță, inginer revizor, prezintă raportul său Ministerului Culturii și al Instrucției Publice la 24 decembrie 1858, al cărui conținut îl redăm: „În ocazia statornicirii pădurarilor di la moșia Giriasca, proprietate a Sf. Mitropolii, din districtul Covurlui, am observat că iazul ce este vechiu pe pâraul Giriasca să află ezătura lui ruinată, care dacă s-ar meremetisi și s-ar înființa o moară cu o chiuă de învălit sumani sau obale și o casă de crâșmă de la dial de ea, ce vine în drumul trecător prin acel sat, mai ales cu înlesnire(a) material(lui) de pădure(a) ce este, iar aduce venit proprietății înșămător. De asăminea am observat și casa posesi(e)i făcută de câtră fostul posesor stol(ni)c(ul) George Ulea, acum răposat, că ea să găsește nelăcuită de câtră posesori, de acum șazănd în ea numai (...) chelari. Iar păreșii pi din afară și heiurile înlăuntru ogrăzii, precum și ograda să ruinează. Pe de o parte am pus îndatorire posăsorului care să găsește și nacealnic la schit a meremetisi casele și a ține în bună stare acele acareturi. Iar pe de alta să supune Onoratului Minister și socotița iscălitului, ca casele arătate fiind în mijlocul satului cu patru odăi îndestul de încăpătoare sânt bune pentru a să înființa în ele o școală sătiască, unde pe lângă copii lăcuitorilor acelu sat s-ar pute(a) învăța și copii din satile Măluștenii și Lupeștii răzăși ce sânt megieșiți, fiind de nevoie la ace(a) casă numai a să face băncile trebuitoare și a să orândui profesorul cu care mărînimoașă urmare s-ar pute(a) îndeplini scopul dănuitorilor, iar Onoratului Minister pe lângă onor și o scutire de o zadarnică cheltuială cu înființare din nou a altei casă pentru acel sfârșit. Aceste împregiurări cu tot respectu(l) să aduc la știință, spre regularisire, cum va găsi de cuviință” Posesorul moșiei nu avea obligația contractuală de a zidi local de școală, însă era „îndrituit a dispoza de casa de posăsie”¹¹⁰ În urma adreselor Ministerului cu nr. 1775 și 4595, posesorul moșiei schitului răspunde la 23 iunie 1859: „citata casă o cedez cu condiția ca Onoratul Minister să binevoiască a-mi da alt local în care eu să pot avea toate obiectele gospodărești, locuința vechilului și ținerea vitelor, pe care până acum le am în acele casă și în a ei ogradă, înlesnindu-mă cu lemnul trebuitor spre facerea unui ocol”¹¹¹

Referatul din 1 septembrie 1860 consemna „dacă în încăperile schitului trebuie a se înființa școală, așa precum pe moșie nu se văd decât 24 locuitori”¹¹² Prefectul districtului Covurlui supune cunoștinței Ministerului la 17 noiembrie 1860: „drept răspuns la ofișia cu N° 10470 încât privește pentru școala menită a se deschide

¹⁰⁹ D.J.A.N.I., Fond Mitropolia Moldovei, Schituri – Mănăstiri, dosar 144/1843, f. 158-158v.

¹¹⁰ D.A.N.I.C., F.M.C.I.P. – Moldova, dosar 303/1859, f. 1-1v.

¹¹¹ Ibidem, f. 10.

¹¹² D.A.N.I.C., F.M.C.I.P. – Moldova, dosar 370/1860, f. 35-35v.

la schitul Gereasca, ar fi de folos o asăminea pentru copii lăcuitorilor de acolo și osăbit pentru acei din satele Măluștenii și Lupeștii cu cătuna Mânzăteștii”¹¹³

Noi informații sunt oferite de Ministerul Cultelor în scrisoarea trimisă la 7 decembrie 1861 capului secției clerului: „*Asupra epistolei N° 1086 atingătoare de schitul Ghereasca am onoare a vă face cunoscut că numai cu încăperile și fără celelalte înlesniri din mobilație, reparație, încălzire, etc, nu se poate înființa o școală până când nu veți putea regula darea și o asăminea înlesnire sau prevederea la noua impozesuire*”¹¹⁴

¹¹³ *Ibidem*, f. 43.

¹¹⁴ *Ibidem*, f. 128.

ANEXE

-7188 (1679 - 1680). - *Solomon Farcaș, fost stolnic, închină schitul Ghireasca din Ținutul Covurlui, ctitoria sa, Mitropoliei Sucevei.*

Adecă, eu Solomon Farcaș, ce-am fost stolnic, scriu și mărturisesc cu această adevărată a mea scrisoare, precum am dat și am închinat un schițor al meu, făcut de mine, l-am dat Svi(n)tei Mitropolii de Suceava și Svinții sale părintelui mitropolitului Dosotei și l-am dat de bună voia mia cu loc ce are prin pregiur și schitul acela iaste la Gerasa la ținutul Covurluiului, să fie mitoc Svi(n)tei mitropolii și pentru mai mare credința am iscălit. Așijderea și după moartea mea să n-aibă tr(ea)bă nime din ruda mea. De aceea am scris.

U Ias l(e)t 7188
<ss> Solomon Farcaș

Direcția Arhivelor Naționale Istorice Centrale (D.A.N.I.C.), Fond Mitropolia Moldovei, VI/1, Original

Adecă, eu Solomon Farcaș, ce-am fost stolnic, scriu și mărturisesc cu această adevărată a mea scrisoare, precum am dat și am închinat un schițor al meu, făcut de mine, l-am dat schitul Mitropoliei de Suceava și svinții sale Părintelui Mitropolitului Dosotei; Și l-am dat (de) bună voia mea, cu loc ce are prinpregiur și schitul acela iaste la Gerasa, la ținutul Covurluiului, să fii mitoc schitul Mitropoliei; Și pentru mai mare credință am iscălit. Așijderi și după moartea mea să n-aibă treabă nime din ruda mea. De aceasta scriem.

U Ias let 7188

D.A.N.I.C., Fond Manuscrise, nr. 536, rola 146, document nr. 1

- 7205 (1697) decembrie 3. - *Mărčuța, fiica Anghelușii, nepoata preotului Istratie, dă partea sa de moșie de la Horincea, pârcălabului Panaite, soției sale Tofana, fiilor și nepoților acestora.*

Adecă eu Mărčuța, fata Anghelușii, nepoata popii lui Istratie, scriu și mărturisesc, cu acest zăpis al meu, precum am dat partea mea de moșie, ce mi s-ar veni de la Horince, din camp, și din pădure, și din bălți, și din tot locul, ci a hi într' acel hotar, i-am dat dumisale pârcălabului Panaite și giupânesii dumisale Tofanii, și coconilor dumisali, și nepoților dumisali, ca să le hie dreaptă ocină și moșii în veci de veci, iar cine s-ar afla din feciorii mei, sau din nepoții mei, sau din verii mei, sau din rudele mele, ca să să ispitească piste danie, ce am dăruit eu partea mea de moșie, din Horince, să hii afurisiți, și triclîți, și proclîți, și (...) blăstăm al a trei sute și optsprezece ateți, ci au fost la Nichie, care s-ar ispiti să strice danie me de moșie, ce am dăruit, care mai sus să scrie, de la Horince. Și pentru credință eu Mărčuța, mâna mi-am pus și picete ca să hie de moșie credința, și ficiorii mei Niculaiu ș-au pus iscălitura, ca să să creze.

Lt 7205 dec. 3

Mărcuța fata Angelușii
Nicolai Iscăli.

D.A.N.I.C., Fond Manuscrise, nr. 536, rola 146, document nr. 2

- 7209 (1701) februarie. - *Tănase vornicul, Acsinti și Vasili Cosingioae din Scânteia dau pârcălabului de Vaslui ocina și moșia lor, ce se va alege pe Horincea.*

Adică, eu Tănăsă, vornicul din Scântiai, și eu Acsinti ot tam, eu Vasili Cosiinjoaie, facem știre cu această adevărită scrisoare a noastră la mâna dumisali, lui Panaite Pârcălabului de Vaslui, precum să știe cum noi de nime siliți, nici asupriți, ci de a noastră bună voie, am dat și am dăruit a noastră dreaptă ocină și moșie, ci avem noi pe Horincea, din ținutul Covurluiului, cât să va alege partea noastră din ur(i)cul Pohoteștilor, din vatră de sat și din țarină și din câmp, și din păduri și cu bălți cu piaște și cu locuri de prisăci și din tot locul cu tot vinitul, cât să va alege partea noastră. Căci și fâmeia dumisali pârcălabului iaste din săminția noastră și pentru multul bine ce ne-au făcut dum(ne)alui (...), pentru aceia i-am dat și i-am dăruit și noi acea moșie a noastră.

Deci, de acmu ca să-i hie driaptă ocină și moșie dumisale și giupănesei dumisali și cu copilor și nepoților dum(nii)lor sale în viață, iar altu nime dintră noastră săminție, din rudele sau dintraltă săminție, nime(ni) să aibă a strica aceasta a noastră driaptă danie. Iar de s-ar scula cineva, ori din feciorii noștri, ori din nepoții noștri, ori dintraltă săminție a noastră, ca să strice această adevărată danie, să hie afurisit și tricliat și procliat și niertat de Domnul nostrum Isus Hs și de 318 svinți părinți ce-au fost în cetatea cea mare a Nichii. Și acest zapis al nostru s-a făcut dinaintea a mulți oameni buni, carii mai gios și-au pus degetele să se știe. Și noi pentru mai mare credință ni-am pus degetele, ca să știe.

U Ias lt. 7209 febr.

Tănasi, vornicul ot Scânteia

Acsinti ot tam

Vasilie sin Cosingioae

Chiriac vornic martur

Toader Țugule

Eu Scânteae martur

Costandin dieac încă m-am tâmplat și sânt martur

Ionașco Angel sânt martur și am iscălit și eu

Ismaki neguțătorul m-am prilejit și sânt martur **iscă**.

Și eu Nicolai Cercez diac încă m-am întâmplat martur **iscă**.

D.A.N.I.C., Fond Manuscrise, nr. 536, rola 146, document nr. 3

- 7240 (1732) martie 3. - *Domnitorul Grigore Ghica acordă carte de stăpânire mitropolitului Antonie pentru schitul Ghireasca și locul din jur.*

Noi Grigorie Ghica Vvoda bojio Mlst Gprăda Zemli Moldavscoi

Datam cartea domniei mele, cinstit părintelui și rugătorului nostru, sfinții sale Antonie Mitropolitului. Să fie volnic cu cartea domniei mele a stăpâni un schitișor, de la ținutul Covurluiului, care schit a închinat la Sfânta Mitropolie din Suceava, Solomon Farcaș, ce-a fost stolnic și l-a dat de bună voia lui, cu locu(l) ce are p(r)in pregiur. Care schit iaste la Gerasa, la ținutul Covurluiului, Sfintei Mitropolii din Suceava și nime(ni) să nu ste(a) împotriva cărții gsd. Aceasta scriem.

U. Ias lt 7240 mart 3

D.A.N.I.C., Fond Mitropolia Moldovei, VI/2, Original, hârtie, sigiliu inelar, chinovar, stare bună

Noi Grigorie Ghica Vvoda bojio Milostii Gpdar Zemlie Moldavscoi

Datam cartea domniei mele, cinstit părintelui și rugătorului nostru, sfinței sale chir Antonie Mitropolitului, să fie volnic cu cartea domniei mele a stăpâni un schitișor, de la ținutul Covurluiului, care schit l-a închinat la Sfânta Mitropolie din Suceava, Solomon Farcaș, ce-a fost stolnic și l-a dat de bună voia lui, cu loc ce are prin pregiur. Care schit iaste la Gerasca, la ținutul Covurluiului, Sfintei Mitropolii din Suceava și nime(ni) să nu ste(a) împotriva cărții gsd. Aceasta scriem pe zăpisul lui Solomon Farcaș ce ne-a arătat Sfinția sa, i-am dat și noi carte să-l stăpânească Sfânta Mitropolii cu tot locul ce are, iar pentru loc de ar ave(a) cineva a răspunde să vie.

U. Ias l(e)t 7240 mart 3

Pe zăpisul lui Solomon Farcaș ce ne-a arătat Sfinția sa, i-am dat și noi carte să-l stăpânească Sfânta Mitropolie cu tot locul ce are, iar pentru loc de ar ave(a) cineva a răspunde să vie față.

D.A.N.I.C., Fond Manuscrise, nr. 536, rola 146, document nr. 4

- 7247 (1735) februarie 11. - Mihalachi, fiul pârcălabului de Vaslui, dă zăpis de dănie mitropolitului Antonie pentru moșia Bucșuneni.

Adecă, eu Mihalachi, feciorul lui Panaite pârcălabul de Vaslui, scriu și mărturisesc cu acest adivărat și încredințat zăpis al meu, la cinstită mână Sfinției sale părintelui Antonii Mitropolitul, precum să să știe, căci eu de nime(ni) silit, nici asuprit, ci de a me bună voia am dat și am dăruit Sfintei Mitropolii, a mea dreaptă ocină și moșie, anume Bucșunenii, cei pri Horincea, la ținutul Covurluiului, câtă se va aleage toată partea maicii miali Tofanii, fata protopopului Grigoraș ot Vaslui; și câtă parte iaste cumpărătură de tatăl meu Panaite pe zăpise ce sânt din vatra satului, din țărină și din câmp, din pădure și din bălți cu pește și cu locuri de prisăci și din tot locul cu venitul; Aceasta o am dat și o am dăruit Sfintei Mitropolii din Iași, pentru a noastră pomenire și pentru sufletul răposaiților părinților noștri, cum de acmu înainte să fie

driaptă ocină și moșie Sfintei Mitropolii în veci și nimene din săminția mea să nu aibă a întoarce sau a strica dania mea, căci eu aceasta de bună voia mea am dat. Iar cine s-ar ispiți a strica, unul ca acela să fie neiertat de Domnul Dumnezeu și de Preacurata Maica Sfinției Sale și de mine om păcătos. Și zapise vechi ce-am avut pre aceste moșii le-am dat în mâna părintelui să aibă Sfinția Sa părintele aș face și dires gpd. de stăpânit și această danie s-a făcut dinaintea arhiereilor și boierilor țării, carii mai gios s-au și iscălit. Și eu încă și pentru mai bună credință am iscălit.

Vlt. 7247 febr. 11

Mihalachi Panaiti iscăl.
Sturza vel logofăt
Vasilie Buhăescul v. Logofăt

D.A.N.I.C., Fond Manuscrise, nr. 536, rola 146, document nr. 5

- 1797 septembrie 20. - *Scrisoarea spătarului Mihalachi Costachi în care arată că a dat proprietățile schitului Ghireasca ieromonahului Gherasim, noul egumen, numit de Episcopul Veniamin Costachi al Romanului, după copia Divanului de apelație a Țării de Jos din 6 aprilie 1834.*

Fiind că la schit(ul) Gerasca ce iaste la ținut(ul) Covurluiului s-a socotit de către preosfinția sa părintele episcop Roman, kirio kir Veniamin și s-a rânduit egumen și purtător de grijă aceluși numit schit pe părintele Gerasim ier(o)monah, s-a primit și de către mine dându-i-se toate ale schitului cum și moșia care să începe din parte(a) din sus dispre Bursuci, unde să numește la Fântâna mare și porcede zarea dialului, gios pe deasupra satului Lupeștii, și merge până unde să împreună apa Horincei cu Gerasca, și de acolo porcede la dial spre răsărit până la movila Șorița, și de acolo porcede zare(a) dialului în sus pe deasupra satului Măluștenii, și merge până la lacul îngrădit și să lovește cu moșia Bărlăleștii, și de acolo porcede zare(a) dialului pe deasupra Bărlăleștilor, și merge tot așa până unde să întâlnește de unde s-a început, adică la Fântâna mare, pe care se află schit(ul), supt a sa purtare de griji și stăpânire, stăpânind-o în toate hprecum să arată mai sus în pace.

1797 Sept(em)br(ie) 20

Iscălit Mihalachi Costachi Spăt(ar)

Divanul de Apelație a Țării de Gios

Copia aceasta posleduindu-să cu originalul și găsindu-să întocmai după cererea ce prin jaloabă a făcut cuvioșia sa arhimandritul Isaie, să încredințează cu iscăliturile cilenurilor și punerea pecetii Divanului și să dă schitului Gereasca, însă nu ca de pe document pentru schitul Gereasca.

Catargiu post(elnic)

Miclescu agă

Lipan spătar

Secsia I N° 1193

L.P.

Directorul Stamati

<http://www.cimec.ro> / <http://www.muzeuvaslui.ro>

1834 apr(ilie) 6 zile
Întocmai cu originalul
Şef secţie Zagoră

D.A.N.I.C., Fond Manuscrise, nr. 536, rola 146

1797 septembrie 20. - *Scrisoarea spătarului Mihalachi Costachi în care arată că a dat proprietăţile schitului Ghireasca ieromonahului Gherasim, noul egumen, numit de Episcopul Veniamin Costachi al Romanului, după copia din hrisovul domnesc din 23 mai 1835.*

1797 septembrie 20. O scrisoare din parte răposatului spăt(ar) Mihalachi Costachi, cuprinzătoare că de către episcopul de Roman kirio Veniamin s-a rânduit egumen şi purtător de grijă la schit(ul) Gerasca pe ieromonahul Gerasim şi că s-a primit şi de către răposatul a să da toate ale schitului, cum şi moşia, care începe din partea din sus dispre Bursuci, unde să numeşte Fântâna mare şi purcede zarea dealului în gios pe deasupra satului Lupeştii şi merge pân unde să împreună apa Horincei cu Gerasca, şi de acolo purcede iarăş(i) la deal şi spre răsărit pân la movila Şariţa, şi de acolo purcede zarea dealului în sus pe deasupra satului Măluştenii şi merge pân la locul îngărdit, şi să loveşte cu moşia Bârlăleştii, şi de acolo purcede iarăş(i) zarea dealului pe deasupra Bârlăleştilor, şi merge tot aşa pân unde să întâlneşte de unde s-a început, adică la Fântâna mare, pre care se află schitul supt a sa purtare de grijă şi stăpânire în toate hotarele, precum să arată mai sus.

Giudecătoria ţinutului Eşi

Pentru că copia aceasta scoasă din hrisovul pre înălţatului domn din 1835 genar, după poslăduire(a) ce i s-a făcut, iaste întocmai cu originalul. De aceia după cerire(a) ce prin jaloabă a făcut arhimandritul Isaia Râşcanul s-a încredinţat supt N° 790 şi puner(a) peceţii.

Iaşii, 1835 Mai 23 zile

C. Carp
L.P.

Director

D.A.N.I.C., Fond Manuscrise, nr. 536, 1-462, rola 146

1798 iulie 24. - *Sandu şi Mărin reînnoiesc dania făcută de egumenul Ghenadie, tatăl lor, din miren timer, schitului Ghireasca.*

Adecă, eu Sandul şi eu Mărină, feciorii monahului Ionichie, încredinţăm cu această adevărată scrisoare a noastră, la mâna părintelui G(h)enadie, igumen ot Mănăstire(a) Gereasca, precum să (se) ştie că mirean fiind tatăl nostru, a făcut o vie la numita mănăstire şi în vreme(a) când a luat cinul călugăriei luând şi via supt a sa stăpân timer a dat făgăduinţi, cum că după moartea sa să rămână via la stăpân timer(a) Sfintei Mitropolii, şi întâmplându-se moarte acum în toamna trecută acoela la Sfânta

Mănăstire, de mai sus arătată, de unde și cinul călugăriei a fost luat, după făgăduința sa, facem și noi danie Sfintei Mănăstiri acea vie pentru pomenire(a) sufletului răposatului părintelui nostru. Deci, dar volnică să fie Sfânta Mănăstire a stăpâni via în veci cu bună pace și ori cine din ale noastre neamuri s-ar scula vreodată ca să tragă via la lor stăpânire, ori la ce giudecată ar merge să nu le ție în(...) și spre mai adevărata credință ni-am pus numele și degetele.

Velt. 1798 iul(ie) 24

Ot Berești țin(u)t(ul) Covurluiul

Eu Sandul sân monah

Eu Mărină sân monah

Eu Ierei Ion ot satul Giurcani m-am întâmplat față

D.A.N.I.C., Fond Manuscrise, nr. 536, rola 146, documentul nr. 6

-1799 iunie 19.- *Smaranda Berichitoaie dăruiește schitului Ghireasca o vie, o livadă și toți pomii din jurul viei.*

Adecă, eu Smaranda Berechitoaie, din satul Lupești, ținutul Covurluiului, dinpreună cu copii mei, scriu și adeverez cu acest zăpis al meu la mâna Sfinții sale părintelui G(h)erasim, nacealnic de la Sfânta Mănăstire Gireasca, ce este la acel ținut al Covurluiului, în fundul Horincei, precum să se știe că una vie, adecă un pogon în care să cuprindă și una livadă, cât și pomii de pe afară ce sânt împregiurul viei, care vie cu pomăt cu tot, îmi este rămasă de la bărbatul meu, fiind pusă de dânsul, pe locul numitei de mai sus mănăstiri Gireasca, de nimeni silită nici asuprită, ci de a me(a) bună voie și a copiilor mei, o am vândut cu livada și cu pomii de afară numitului de mai sus părintelui G(h)erasim în șasăzeci lei, care bani deplin i-am luat în mâna mea.

Deci, de aici înainte volnic să fie părintele G(h)erasim în câtă vreme va trăi, cum și după moarte(a) Sfinției sale cine va rămâne clironom în veci de veci a o stăpâni via cu livadă cu tot și cu pomii de afară și nimeni din copii mei sau din alte neamuri a mele împotriva acestei scrisori a mele să nu supere întru nimic pe stăpânitorul viei și ori la ce gidecată ar merge să nu li să ție în samă, ei de vor avea ceva să-și caute cu mine. Și spre ce(a) mai adevărată credință mi-am pus numele și degetul împreună cu copii.

Vlt. 1799 Iuni(e) 19

Eu Smărandă Berechetoai am vândut

Eu Alecsandru ficior Smărandii am vândut

Eu Dochița nora Smărandei Berechetoai am vândut

D.A.N.I.C., Fond Manuscrise, nr. 536, rola 146, documentul nr. 7

- 1801 mai 10. - *Mărturie hotarnică a schitului Ghireasca aflat în dispută cu locuitorii din satul Țușcani.*

Din porunca cinstitei pârcălăbii ce ne-au adus sfinția sa nacealnicul Pahnuti de la schit(ul) Griasca, ca să mergem acolo, pentru că l-ar fi supărând Măluștenii de la Răcea, a nu stăpâni, așa noi mergând după poruncă am făcut de știre și Măluștenilor ca să vii la locul de pricină, am mai făcut de știre cu poftă și răzășilor înpregiurași, ca să putem afla stăpâniri Gireștii. Spre răsărit pân unde stăpânește Gereasca, așa am mers tocmai în dial la loc îngrădit și acolo am stat și au venit și Măluștenii și s-au adunat și vreo câțiva răzăși și de prin Spineni, din Sărățeni și am făcut întrebare acelor răzăși din Spineni și Sărățeni, cum știu de stăpânirea Girecii, ei au dat cuvânt că stăpânire(a) Gireștii iaste pân în deal la locu(l) îngrădit acolo, stau și moșiile noastre se întâlnesc cu Gereasca și de acolo în gios zare, pân în movila Mantăi, așa au dat samă acei răzăși. Am întrebat pe Mălușteni ce mai supăr(ă) pe călugăr, să-i dea pace, au mai ieșit un Antohi Dumbravă din Spineni și a arătat cum că umblând cu vitele iarna pe costișa Răcii, l-a găsit un călugăr, fiind pădurar a Gereștii, și i-a luat luat săcuri(a). S-a cunoscut că tot stăpânire(a) Gereștii iaste, și Măluștenii se ațin numai la zisă din gură și de cercetare ce am făcut am dat această mărturie la parte(a) sfinției sale.

1801 mai 10

Ion Giuncă căpit.
Neculai sân Chetru

D.A.N.I.C., Fond Manuscrise, nr. 536, rola 146, documentul nr. 8

- 1806 iulie 18. - Mărturia hotarnică a părții de răsărit a moșiei Țuțcani.

Din porunca cinstitei pârcălăbii Galați, am fost rânduit spre cercetare(a) și spre hotărâre(a) moșăiei din satul Țuțcanii, parte(a) dispre răsărit. Și eu nelăsând lipsa poruncii am mers la stare(a) locului la numita moșie și am strâns toți răzășii și înpregiurașii și întâi i-am întrebat cum le umblă moșăia și în câți bătrâni o împart. Ei mi-au arătat că le umblă moșăia în sus și în gios și să împarte în patru bătrâni, anume Goea și Heleuți, Druica și Dodana, și eu am făcut funii de douăzeci stânjâni și stânjânul de opt palme gospod., după obicei, și am pus funia din piatră hotar ce este în mijlocul satului și am măsurat la dial spre răsărit, pân într-o piatră hotar dispărțitoare de Lățăști, și am aflat 671, adică șasă sute șapte zăci și unu stânjâni, și de acolo am mers în capătul din sus și am pus funia din pârâu Leoa din hotarul Sărățenilor și am măsurat pân în piatra hotar a moșiei Țuțcanilor dispre apus ce este lângă casa lui Toader Șuşcăli, și am aflat 211, adică două sute unsprăzăce stânjâni, și de acolo am mers în capătul din gios în colțul dispre apus unde să lovește cu capul de coastele Goideștii și am pus funie din piatra hotar a Țuțcanilor dispre apus și măsurând pe lângă Goidești am trecut vale(a) lui Zbancu și am pus piatră, fiind moșăia într-o (i)ezătură ce este peste coada vi(e)i Săpenilor, și mergând la dial pe lângă moșăia Săpenii pân în zare(a) dialului diasupra Igeștilor în drumul vechi și am aflat iarăș(i) 671, adică șasă sute șaptezăci și unul stânjâni, și am pus piatră colțul dispăr(ți)toari de moșăia Igeștii, iar moșăia în capătul din sus p(r)in pădure să suptie pân să face Țaglă, și

merge în sus pân la lacul îngrădit ce se lovește de hotaru(l) dumisali vornicului Vasăli Costache. Și așa am încongiurat moșia aceasta și am dat și eu această mărturie hotarnică la mâna lui Toader Tătarul ce trage din Goea cu niamurile lui, i la mâna lui Constantin Hăleuți cu niamurile lui, i la mâna căp(i)t. Manulachi Costin cu niamurile lui ce trage din din Dodana, i la mâna lui Zaharia Hălăucu și la mâna lui Georgi Grosu ce trag(e) tij din Dodana, i la mâna lui Ștefan a Ilincăi, i la mâna lui Constantin Barbălată ce trag(e) din Denica, și am iscălit, i la mâna lui Toadir Șuşne ce trage din Goe cu niamurile lui.

Hotarnic 1806 Iuli(e) 18

Eu Petre Postolac răzăș dispre apus
 Eu Niculai Ariton răzăș dispre apus
 Eu Mihalachi Dandiș răzăș dispre apus
 Eu Dima Năzar răzăș dispre apus
 Eu Georgii Șuşne răzăș dispre apus
 Vasli Crucian răzăș di moșâie dispre apus

Facem știre cu această mărturie hotarnică că din luminata poruncă pri(a) înălțat Domnului nostrum Măria sa Grigori Alexandru G(h)ica VVD ni-au orânduie cu luminată carte(a) Măriei sale ca să mergem la o moșie a dumisali Lupul Costachi biv vel ban anume Florenii și Mihăoani de la ținut(ul) Fălciului, care moșie a cumpărat-o dum(isale) de la niște niamuri a(le) Șoitului, care parte de moșie a fost hotărâtă mai din anii trecuți de Apostol Negri și hotarnică a fost făcut(ă), dar pietre nu au fost pus(e).

D.A.N.I.C., Fond Manuscrise, nr. 536, rola 146, documentul nr. 9

- 1809 aprilie 10. – Mărturia locuitorilor din Spineni, Sărățeni, Lupești, pentru partea de moșie disputată cu răzeșii din Mălușteni.

Noi acești care mai gios ne vom pune numele și degetele, încredințăm cu această mărturie a noastră la mâna sfinției sale părintelui Genadie, egumen sfintei mănăstiri Gîriasca, ținutul Covurluiului, că având sfinția sa supărare de către răzășii de Mălușteni, pentru o parte de loc din moșia numitei monastiri, unde să cuprindă și Fundul Răcii, di(n)spre hotarul Măluștenilor și fiind pricină de stăpânire pentru acea parte de loc, ca să se știe de către cine s-a stăpânit până acum când a născut pricina aceasta. Noi, după a noastră știință, mărturisim în frica lui Dumnezeu, cu sufletele noastre, că acea parte de loc cu Fundul Recii, până în zarea dealului unde să numește la lacul îngrădit, am apucat stăpânindu-să până acum în pace tot de către numita mănăstire Gîriasca, a dumisale spătarului Mihalachi Costachi și supărare despre răzăși n-a avut monastirea niciodată, care de nu ni s-a crede mărturia aceasta ce o dăm în scris vom merge și de față și pentru mai adevărată credință ne-am pus numele și degetele.

1809 april(ie) 10

Noi sătenii din Spineni

Eu Gavriliță, om de 80 de ani, am apucat tot pe monastire stăpânind Fundul Răcii, pân acum

Eu Toader Negrul tij, și mergând ca să tai pari viind dumnealui Țoni mi-a luat zălog și întrebând eu ce cuvânt ei au arătat că au cumpărătură la mănăstire

Eu Ștefan Țelea

Eu vornicul Sămion Vesăl tij

Eu Zaharia Gândul tij

Și noi tot satul Spineni mărturisim

Eu Antohi Dumbravă mărturisăsc

Eu Țone Țile, Eu Mihai Chirica, și eu am scris cu zisa a tot satu(l) și am iscălit, Mihai Dumbravă căp(i)t(an)

Noi satul Sărățeni

Mărturisim în frica lui Dumnezeu

Eu Chirica Hamza om de 60

Deosăbit că este o hotarnică c'ai Sineștilor de moșia Floreni și Mihoae din vlet 7275 septembrie în 20, că acea moșie iaste hotărâtă de vornicul Luți(?) și arată întrânsa că să (în)tâlnește cu moșia Griasca la lacul îngrădit. Și de nu să va crede ce am scris aicea va merge și hotarnica de față în care sânt iscăliți Lupul Oe din Rânzești, și Toader sin Chirilă ot Covurlui, și Vasilie sin Toader vornicul ot Blăgești, și Pricopie. Și eu diaconul Georgie ot Sărățani am scris cum arată în hotarnică.

Și noi satul Lupești mărturisim

Eu Nicolai Boteș om de 90 ani mărturisăsc

Eu Eni Druțu om de 80 de ani mărturisăsc

Eu Stoian Cotoarnă mărturisăsc

Eu Toader Teche mărturisăsc

Eu Ioan Teche mărturisăsc

Eu Alexandru Berechet mărturisăsc

Eu Toader Mânzu mărturisăsc

Eu Georgi Trif mărturisăsc

Și noi tot satul mărturisâm

Eu Constantin Coșlenu

Eu Matei Sănzana mărturisăsc

Eu Savin Zulmățu am scris și m-am iscălit

Eu Luca Cotârlă am fost vechil pe acea parte de moșie pus de boerul de am dejmuit, mărturisăsc

Înainte mea s-a dat această mărturie și s-a încredințat de cătră mine
Epurianu spătar

-1824 februarie. - *Jalba arhimandritului Isaia dichiul Mitropoliei în care se plânge de abuzurile lui Ilie Costache.*

Prea Înălțate Doamne

Sfânta Mitropolie are un schit anume Gereasca, în ținutul Covurluiului, cu moșie prin pregiur și alte părți danie Sfintei Mitropolii, din let 7181, de un Solomon Farcaș, și cu carte de întăritură de la prea fericitul întru pomenire Grigorie G(h)ica VVOD, ci întărește pre(a) fericitului întru pomenire mitropolitului Antonie stăpânirea pe acel schit și cu părțile de moșie ce are la let 7240 mai 7. Fiind cu depărtare acest schitișor și ca să nu fie călugărașii ce erau adunați de capul lor, fără vreun purtător de grijă s-au dat asupra dumisale răposatului spătar Mihălachi Lătășcu ca să aibă purtare de grijă pentru acei călugărași, ca să nu fie de capul lor, însă nu cu vechilime în scris ci prin poftă, care în vreme(a) cât a trăit răposatul, tot venitul ce se strângea de pe ace(a) moșioară era pentru părinți. După moartea dumisale, rămânând Ilie Costache, a pus stăpânire pe acest schit și moșioară ce are, luând tot venitul, strângându-l la casa dumisale, făcându-să moștenitor supt cuvânt că este și ctitor.

La an(ul) 1821 Sfânta Mitropolie a dat o jalobă către Măria Sa Mihail Șuțu VVOD și prin carte domnească s-a hotărât dumnealui sărdar(ul) Toader Nour cu carte domnească de a mers la fața locului și prin carte de blăstăm făcând cercetare s-a dovedit că Ilie Costache nu are nici o stăpânire asupra schitului. Și puindu-să și soroc ca să vie la Eș cu toate scrisorile ca să se caute prin drumul giudecății, a trimis vechil pe un Dimitrie Drăghici cu scrisorile ce a avut, care ieșind înainte(a) cinstilului divan s-a găsit dreptate Mitropoliei ca să-și stăpânească schitul cu părțile de moșie ce are, după înfățișarea ce a avut în divan la anu(l) 1821 genar 25, și stărmindu-se răzvrătire cu volintirii, nu s-a făcut carte de giudecată. Acum acel Ilie Lătășcul, dând jalbă înălțimii tale, ș(i)- a scos hotarnic pe dumnealui vorn(icul) Pitrahe Bini, care mergând acolo a pus secfestrul pe schit și pe pădurile moșiei făr(ă) de a înștiința pe mitropolie. Cu smerită plecăciune mă rog înălțimii tale ca să se sloboadă luminată carte gospod(ărească), să se sloboadă de sub secfestrul ce a pus pe schit și pe moșie și să vie aici la Iași cu dovezile ce are și să ne căutăm iarăși p(r)in drumul giudecății și a cui vă rămânea să-ș(i) ia și carte de întăritură și mare pomenire va rămâne înălțimii tale.

Al Înălțimii tale

Pre(a) smerit și către

Dumnezeu rugător

Isaia Arhimandrit dichiul Mitropoliei

*

*

*

Se roagă că având Sfânta Mitropolie un schitișor, cu părțile de moșie p(r)in pregiur, în ținutul Covurluiului, pe care schit pusese stăpânire un Ilie Costachi, fiul răposatului spătar Mihălache Lătășcu, și dând Mitropolia jalobă la an(ul) 1820 decemb(rie) cu carte domnească s-a rânduit pe dumnealui sărdar(ul) Toader Nour spre

cercetare prin carte de blestem ca să dovedească acolișirea lui Ilie Costache de acel schit. Și după cercetare(a) ce a făcut s-a și sorocit la anu(l) 1821 genar ca să vie la Divan cu scrisorile ce are, și nevrând a veni și(i)-a făcut vechil pe dumnealui Dimitrachi Drăghici, care ieșind în divan s-a cunoscut dreptatea Mitropoliei, dându-se schitul în stăpânirea Mitropoliei, făr(ă) de a-și lua carte de giudecată. Acum dumnealui a scos hotarnic pe dumn(ealui) Petrache Bini, care mergând acolo a pus secfestrul pe schit și pe moșii, nefăcând știință Mitropoliei fie porunca înălțimii tale, de a se ridica acel secfestrul și să fie sorocit să vie la divan cu dovezile ce are să stăm în giudecată și a cui vas rămâne dreptate(a) va lua și carte de întăritură.

Dumnealui vel logofăt va face punere la cale.

Aslan logofăt

1824 febr(uarie) 3

Noi Ioan Sandu Sturza Vvod

Cu mila lui Dumnezeu Domn Țării Moldaviei

Boierii domniei mele, dumnealui Pavăl Tulbure biv vel dulger i Vasile Tene vornic de poartă, sănătate.

Veți vedea din jalobă arătare(a) și cerere(a) ce se face din parte(a) Sfintei Mitropolii. Deci fiind că în pricina aceasta după jaloba ce a dat mai înainte domniei mele și dumnealui Ilie Costachi a luat carte(a) logofeție(i) către dum(nea)v(oastră) la 4 a trecutei luni genar, ca să faceți cercetare pentru numita moșie Gireasca, ce-ș(i) are și ocin(ă) pe dânsa, pe care dumnealui Ilie Costache zice că este a sa și că călugării acelui schit, cu nedreaptă apucătură ar fi pus stăpânire pe moșie, și de altă parte Mitropolia încă arată că dumnealui este acolișitor, pentru care vi s-a scris atunci ca cercetând în ce chip veți desluși adevărul pricinii să trimiteți înștiințarea logofeției. Iar a pune secfestrul pe schit și pe rodurile moșiei precum mitropolia se jăluiește, poruncă nu vi s-a dat. Pentru aceasta dar vi se scrie și vi să poruncește ca în ființa atât a vechilului din partea Sfintei Mitropolii, cât și a dumisale Ilie Costache, să cercetați întâi pricina următoare pentru moșie, după scrisori dovezi ce vor fi la amândouă părțile, și al doilea, de către cine și cu ce poruncă s-a pus acel secfestrul și de cercetare și deslușire ce veți face întru aceasta că dați mărturie cu arătare pre larg, cu care să-i socotiți ca să vie la divan.

1824 febr(uarie) 10

Vel logofăt

D.A.N.I.C., Fond Manuscrise, nr. 536, rola 146, documentul nr. 11

- Fără dată. - *Divanul judecătoresc al Cnejei Moldovei scrie pârcălăbiei de Galați în chestiunea neînțelegerilor răzeșilor de pe moșia Mălușteni și nacealnicul schitului Ghireasca.*

Divanul giudecătoresc a Cnejei Moldaviei
Cătră cinstita pârcălăbia Galați

De vreme ce răzeșii de moșia Mălușteni n-au urmat a veni la vadelele ce li s-a pus ca să se înfătoșeze cu nacealnicul schitului Gerasca pentru parte(a) ce are în ace(a) moșie și de către răzăși se împotrivese a stăpâni; Se scrie dum(nea)v(oastră) ca după dovezi (le) ce va arăta nacealnicul pomenitului schit să se împuternicească aș(i) stăpâni parte(a), făr(ă) a vă uita cât de puțin la împotrivirile răzășilor, arătându-le lor că de au vreo pretenție împotrivă, ai să vii aici să-s caute, iar nacealnicul pomenitului schit să-ș(i) urmeze stăpânire(a) fără supărare.

Canta logofăt Vasăli vornic Jurji vornic Cantacuzin spăt(ar)

D.A.N.I.C., Fond Manuscrise, nr. 536, rola 146, documentul nr. 14

- 1828 iulie 18. - Mărturia locuitorilor din satele Lupești și Mânzătești, ținutul Covurlui, pentru stăpânirea schitului Ghireasca.

Adică noi oamenii din sat(ul) Lupeștii î Mânzăteștii, de pe valea Horincii, ținut(ul) Covurluiului, adiverim cu această mărturie a noastră, la mâna sfinției sale părintelui Isăi, igumen monastirii Gereasca, precum știm să mărturisăm în frica lui Dumnezeu, că de când trăim noi în satele noastre și în viețile anilor noștri am apucat stăpânind nacealnicul Gerasim ot Gereasca moșia mănăstirească pân în deal, lacului îngărdit și în gios zarea dealului pân la movila Mantăi. Așa știm și așa mărturisim de stăpânire(a) nacealnicilor din Gereasca pe care după a noastră mărturie și fața (...) cerându-ne vom veni și am iscălit ceia ce am știut carte, iar ci n-am știut carte am pus numele și degitele.

1828 Iulie 18

Eu Ion Căpătiu

Eu Sămion Dogar

Eu Vicol Arsăni

Eu Vasăle Dogar

Eu Manolachi Dima

Eu Constandin Dima

Am scris cu zisa arătaților de sus

Cum și eu Luca Cotărlă, carile mai gios și degit voi pune, om ca de 80 ani mărturisăsc în frica lui Dumnezău și cu bătrânețile mele, tot om din Lupești, că tot stăpânirea mănăstirii Gireasca am apucat pân la lacul îngărdit și în gios zare pân în movila Mantii și am adiverit și eu.

Eu Luca Cotărlu

Iarăși cu zisa acestui om iscălit am scris.

D.A.N.I.C., Fond Manuscrise, nr. 536, rola 146, documentul nr. 15

- 1828 iunie 23. - Pârcălăbia de Galați cere zapciilor ocolului Horincea să efectueze cercetarea hotărâniciei moșiei Mălușteni, realizată de vornicul de poartă Ioan Giușcă și răspunsul acestora din 3 septembrie 1828.

Pârcălăbia Galați

Către zapcii de ocol Horincii

După înscrisul Sfintei Mitropolii din 18 Iunie către Înalțul Divan a Cnejeiei Moldaviei, cu arătare că la hotărătura ce s-a făcut de către D(umnealui) vor(ni)c(ul) de poartă Ioan Giușcă moșiei Mălușteni, ar fi împresurat o bucată de loc din moșia schitului Girisca a Sfintei Mitropolii, fără să fie față din partea Sfintei Mitropolii sau a schitului nimeni, a adus carte Înalțului Divan poruncitoare ca să se facă cercetare la fața locului, în ființa și a nacealnicului schitului, de au urmat pârâții împresurare și cu ce poruncă și în ce hotare poruncitoare. Drept aceia vi se scrie ca mergând la fața locului să chemați pe numit(ul) vornic, pe răzeși și nacealnic(ul) schitului și să faceți cu amăruntul cercetare ce hotărâtură a făcut numitul vornic și ce împresurare a pricinuit schitului și după pătrunzătoare cercetare și de iznoavă driaptă și cercetare(a) ce veți face se înștiințează pre larg pârcălăbia ca să se facă punere la cale în cuprindere(a) înaltei porunci.

1828 Iunie 23

Roset agă

Din poruncă fiind noi rânduiți, ca să mergem la fața locului moșiei Măluștenii, că la hotărătura ce s-a făcut de către d(umnea)lui vornic(ul) de poartă Ion Giușcă ar fi împresurat o bucată de loc din moșia schitului Gireasca a Sfintei Mitropolii, fără să fie față din parte(a) schitului nimeni. Și noi mergând de patru cinci ori la numitul vornic Ion Giușcă, ca să meargă cu noi și fiind foarte bolnav n-a putut merge, decât ne-a arătat din gură că gropi a făcut după arătare(a) răzășilor de Mălușteni, iar sfârșit n-a dat nefiind nacealnicul monastirii față, pe care i s-a întâmplat și sfârșitul din viață numitului vornic de poartă și așa mergând la satul Mălușteni și chemând de față răzășii de Mălușteni, fiind de față și d(umnea)lui sulgerul lancu Chiru și nacealnicul schitului Girisca, a scos harta moșiei Mălușteni dumnealui sulgerul și arătându-ne a zis că l-au închis răzășii de Mălușteni peste Gereasca și d(umnea)l(ui) sulgerul ne-a arătat că are înscris de la răzășii de Mălușteni că oricând se va ridica nacealnicul schitului Sfintei Mitropolii de a-ș(i) căuta dreptul său, vor fi răspunzători. Și noi după mărturiile megieșitelor sate de prin pregiur ce vedem la mâna nacealnicului Girească că a stăpânit schitul în zilele răposatului G(h)erasim până la fântâna Țilii, și de acolo până la movila Mantăi, și văzând și noi ace(a) bucată de loc împresurată am pus-o sub secfestrul să nu intre întrânsa nici o parte, nici alta, până se vor judeca la luminatul Divan. Și pentru aceasta nu lipsim a știința cinstita pârcălăbie.

1828 septembrie 3

- 1828 august 1. - Mărturia locuitorilor din satul Spineni, județul Fălciu, pentru părintele Isaia, egumenul schitului Ghireasca.

Adică, noi oamenii din satul Spinenii, ținut(ul) Fălciului, care mai gios ne vom iscăli, cei ce știm carte și alți care n-am știut carte am pus degetele și numele, dăm această mărturie a noastră la mâna sfinției sale părintelui Isaia, egumen ot Gereasca i precum știm și mărturisim în frica lui Dumnezeu, că de când trăim noi în sat(ul) Spineni și în viețile anilor noștri am apucat stăpânind nacealnicul Gerasim ot Gereasca moșia mănăstirească pân în deal(ul) locului îngrădit și în gios zarea pân la movila Mantăi i pe care în vreme(a) stăpânirii sfinției sale a bătut pi un Antohi Dumbravă găsindul la fântâna Țelei, dând vitelor iama și pentru aceasta am încredințat această mărturie în care și în urmă oriunde unde vom fi ceruți și față vom veni spre a dovedi și am iscălit.

1828 iulie 15

Antohi Dumbra(vă) adiverez

D.A.N.I.C., Fond Manuscrise, nr. 536, rola 146, documentul nr. 17

- 1828 august 1. - Mărturia lui Chirică Hamza din satul Sărățeni, ținutul Fălciu, dată schitului Ghireasca.

Adică eu Chirică Hamza, care mai gios îmi voi pune numele și degetu(l), știut să fie că stare(a) me(a) și locuința îmi este în sat(ul) Sărățeni, ținutul Fălciului și după cuprindere(a) vieții mele sânt în petrecere(a) anilor de 84 ani, la care acum întreat fiind pentru știința stăpânirii de moșia Gereasca cum s-a stăpânit de către nacealnicii acei mănăstiri și pân unde, așa știu și așa mărturisesc în frica lui Dumnezeu cu viu glas și cu suflet nevătămat i decât că până la locul îngrădit în zarea dealului despre răsărit și în gios culme(a) dealului pân în movila Mantăi, au stăpânit nacealnicii de Gereasca din vechi și pân la Gerasim igumen, tot stăpânire Gireștii au fost, precum și două hotarnice din trupurile moșiilor noastre a altor răzăși arată printrânsele ce merg pân la locul îngrădit și arată că dau cap(ăt)u(l) cu stăpânirea Gereștii. Am dat această adevărată scrisoare prin care și alți oameni ca și mine megiaș, au știință de aceasta și se vor arăta iscăliți tot aici întru această scrisoare.

1828 august 1

Eu Chirica Hamza adiverez cel de sus

Eu Georgi Diaconul adiverez

Și eu am scris cu zisa numiților iscăliți de mai sus și am iscălit

Eu Costandin Hamza

Eu Antohe Țacău

D.A.N.I.C., Fond Manuscrise, nr. 536, rola 146, documentul nr. 18

- 1829 iunie 9. - *Preteasa Casandra soția răposatului preot Teodor dă danie schitului Ghireasca părțile de moșie din Lupești, Țuțcani și Bozeani.*

Parte de zăstre a Mari(e)i, fata ce a ținut-o Ionașc(u) Forț(u), patruzăci și patru stânjeni de moșie în Lupești Ionașcu Forțu a făcut pe ocină, protopopul Onică a făcut pe Grigorii Preot, Tiodor Preot pe Andreiu Diacon, Todăsăia sor(a) lor, Măriuța sor(a) lor, cum și alte două surori a lor, cum și de alte părți de moșie Țuțcani i Bozăenii, aceste părți de sus arătate strângându-ne din parte(a) părintelui Grigorii și a părintelui Teodor și a diaconului Andreiu și a Mărauții sor(a) lor, sfătuindu-ne între noi ca să dăm o danie sfintei mănăstiri ot Gireasca, ce se prăznuiește hramul Sfânt(ului) Marelui Mucenic G(h)eorg(h)ie, nesiliți de nime(ni), ci de bună voi(a) noastră, înspre pomenire(a) răposatilor a tuturor niamului nostru, eu preteasa Casandra a preotului Teodor răposatul, parte(a) ce se va alege dreaptă a me(a) din Lupești, din Țuțcani, cum și din Bozeani, nesilită de nime(ni) am dat-o danie sfintei mănăstiri Gireasca, ținutul Covurluiului, unde se prăznuiește hramul Sfântului Marelui Mucenic G(h)eorg(h)ie, cum și eu părintele Io(a)nichie sîn părintele Grigorăi răposat, cum și eu părintele sîn Mărcuțai răposat.

1829 Iunii 9

Această copie de pe dania ce(a) adevărată am lăsat-o la Gereasca și pe cea adevărată am luat-o la mine ca să mergem la Eși spre a o încredința de către stăpânire. Și am iscălit cu mâna mea.

(1)834 Noiem(brie) 9

D.A.N.I.C., Fond Manuscrise, nr. 536, rola 146, documentul nr. 19

- 1830 februarie 4, Iași. - *Arhimandritul Veniamin se adresează Divanului Judecătoresc al Cnejei Moldovei pentru a cere eliberarea poruncii în vederea hotărârii moșiei schitului Ghireasa.*

Către Cînstitul Judecătorescul Divan al Cnejei Moldaviei

După cererea ce s-a primit din partea nacealnicului schitului Gereasca de la ținutul Covurluiului, ce este supus Sfintei Mitropolii, pentru a se pune în lucrare hotărârea unei părți de moșie numită Gireasca a aceluși schit, ce se află împresurată și înșămănând spre aceasta pe dumnealui vornic de poartă Spiridon Biarte de la acel ținut și pe dumnealui Moisie Braon din târgul Bârladului din partea Sfintei Mitropolii, fac poftitoare cerere Cînstitului Judecătoresc Divan să binevoiască după rânduiala cuviincioasă să sloboadă căzuta poruncă pe numele fețelor înșămnate spre a merge la starea locului arătat și după documenturile schitului să hotărască și arătata moșie pe care să o aibă schitul în siguranță despre împresurătorii ce până acum a avut.

Anul 1830 febr(uarie) 4 zile

Iași

<ss>Veniamin Arhimandrit

D.A.N.I.C., Fond Manuscrise, nr. 536, rola 146, documentul nr.20

<http://www.cimec.ro> / <http://www.muzeuvaslui.ro>

Constandin Obreja, s-a înfățișat de al doilea acum pricină în giudecată în ființa și a osăbit vechil a Sfintei Mitropolii, arhimandritul Isaia.

Și au arătat că nici o scrisoare doveditoare de despărțirea moșiei schitului de cătră Mălușteni nu se află. Iar din o carte a domnului Ștefan Vvod, unde zice pentru moșia Girești în obârșia Horincii, să dovedește că satul Lupeștii iaste tot din trupul Gireștilor, precum și din harta inginerească făcută de Vasile Tăutul inginerul, cunoscându-se că ori nu iaste acesta locul îngrădit ce s-ar socoti hotar în colțul despre răsărit a Gireascăi, ori satul Măluștenii este rupt din trupul Gireștilor sau a Țuțcanilor ce să zic(e) și Turbătescul. Pentru aceasta după hotărârea ce s-a dat să scrie dum(ita)li stolnice Pangratie din partea răzășilor de Mălușteni și dum(ita)li vornice Bertea din partea schitului, ca împreună să mergeți la fața locului unde să intrați în cercetare prin carte(a) de blăstăm ce s-a dat de la Sfânta Mitropolie ca să se dovedească atât din mărturiile oamenilor din pregiur cât și din scrisori, din care trup de moșie ar fi dezlipit satul Măluștenii, precum și de lacul îngrădit să cercetați de nu mai iaste și alt lac pe acea opcină în sus, cercetând și de când s-au început învăluirile asupra stăpânirii între schitul Gireasca și între Măluștenii și înainte de înpricinare cum se afla stăpânirea pacinică. Și după toate aceste cercetări dacă nu veți putea sfârși acolo prin învoială apoi cu mărturie de cercetare pre larg să socotiți pe amândouă părțile a veni la Divan.

1830 mai 22

<ss> Balș vornic

După rezoluție Costandin Obreja spătar

D.A.N.I.C., Fond Manuscrise, *nr.* 536, rola 146, documentul *nr.* 21

- 1830 august 28. - Stolnicul Lupul Pangratie și vornicul de poartă Spiridon Biartie prezintă Divanului Cnejiei Moldovei rezultatul anchetei în conflictul dintre răzășii de Mălușteni și schitul Ghireasa.

Către Cinst(it) Judecătorescul Divan al Cnejăiei Moldaviei

Stol(ni)c(ul) Lupul Pangratie și vornicul porții Spiridon Biartie

După cartea cinstiului giudecătoresc Divan din 22 Mai, anul următoriu 830, poruncitoare ca să miargem la moșia schitului Gireasca, ținutul Covurluiului, unde prin cercetare după cartea de blăstăm ce s-a dat de la Sfânta Mitropolie să se dovediască din care trup de moșie ar fi dezlipit satul Măluștenii răzășesc, precum și de lacul îngrădit ci s-ar socoti hotar, în colțul dispre răsărit a Gireasii, de numai este și alt lac pe acea opcină în sus, cercetând și de când s-au început învăluirile asupra stăpânirii între schitul Gireasca și între Mălușteni și înainte(a) înpricinării cum să afla stăpânire pacinică.

La această giudecată vrând a să încredința cu cartea giudecătorescului Divan și cu cartea de blăstăm, fiind noi rânduiți despre amândouă părțile ca să mergem la starea locului și în ființa nacealnicului acestui schit Gireasca și a răzășilor Mălușteni, aducând di față lăcuitorii împregiurași și megiași de acolo, adică Spineni i Sărățanii dispre răsărit, din ținutul Fălciului i Lupeștii și Măctăneștii dispre apus, din ținutul

Covurluiului, mai întâi am cerut scrisori răzășilor Mălușteni ca să ne putem încredința din ce trup de moșăie ar fi dezlipit satul Mălușteni. Și ei ni-au înfătoșat harta inginerului Vasăli Tăutul din 1816 Iunie 3, și luându-se sama că de la lacul îngrădit purceag în gios spre amiazăzi cu pitreale, hlizele numite, cea despre răsărit Țuțcanii cu siliștea de sat și alătura Țuțcanii dispre apus / c(e)i zic și Turbătișcul / iarăși cu siliște de sat și pe lângă aceasta despre apus Măluștenii, asămene cu siliște de sat cu pitriale, aceste hliză după stare locului și închipuire(a) hărții se socotesc a fi de o măsură și tot un hotar din învechime și că de pe un Țuțcu Talpa Țuțcanilor li se trage vechea stăpânire. Precum și un Toader Balaș om de 85 ani, răzăș de Turbăteasc, sub carte de blăstăm a mărturisit că și de la părinții săi a auzit că această hliză Măluștenii i Turbătescul și Țuțcanii din vechime au fost un trup de moșie numit Țuțcanii de pe un Țuțcu. Însă și Măluștenii ne-au înfătoșat cartea de la Constandin Nicolai Vvod din le(a)t 7242 genar 17 de giudecata ce s-a sfârșit atunci pentru locul Măluștenii, între niamul Hiliuțâsc și Tâlpesc, scoțându-o supt închipuirea că adică Măluștenii ar fi trup întriag de moșăi. Care această carte nu statornicește dovadă pentru întriag trup de moșăie, ci iaste numai hotărâtoare pentru urmare(a) stăpânirii acestor două niamuri Hiliuțâști și Tâlpești pe locul Măluștenii. Și afară de aceasta, altă scrisoare doveditoare sau măcar oameni martori ca să poată cercetare(a) a se încredința asupra zisălor lor ce numeasc că ar fi trup de moșia Măluștenii n-au înfătoșat.

Al doilea, am cercetat pentru lacul îngrădit ce să socotește colțu(l) dispre răsărit a moșăiei Geriasca, precum este arătat și la harta inginerească, la care înșinea mergând în zarea dealului despre răsărit și fiind adunați oameni de prin megieșitele sate Sărătenii și Spinenii din ținutul Fălciului a căror moșii stau la acest lac, cu toții l-au mărturisit după cartea de blăstăm că din învechime pe acesta îl știu lacul îngrădit și alt lac pe această ocină sau zare nu se pomeneste. Și această numire a lacului îngrădit se zicea că îngrădire(a) lui nu iaste cu gard sau în alt fel, ci numai că la acest lac toate moșăile acestea de prin pregiur, adică despre amiazăzi, Măluștenii, Turbătescul și Țuțcanii, din ținutul Covurluiului ce se socotesc un trup și însuși răzășii Mălușteni au mărturisit că acesta este lacul îngrădit. Iar de la răsărit vin moșăile Sărătenii i Spineanii, Mihoani și Florenii, care Floreni la anul 1766 sept(em)b(rie) 20 / de când sânt trecuți 64 ani / hotărânduse de către Antohie Luță, vornicul de poartă, lămurește prin hotarnica sa că această moșăie merge până în lacul îngrădit și se întâlnește cu moșia Gireasa la ținutul Covurluiului.

Al treilea, am cercetat asupra lacului îngrădit de pricină ce este despre apus de lacul îngrădit, numindu-se de răzăși Măluștianii Fundul Răcii, cu parte despre răsărit la zare dealului și până în movila Mantăi, ce ei îl unesc cu locul Măluștenilor ca să ne putem încredința de când s-au început învăluirile asupra stăpânirii între schitul Gireasa și între Mălușteni.

Cât pentru pacinica învechitei stăpâniri asupra moșiei Girasca urmează doslomăria din următoarele mai gios dovezi, adică hotarnica pomenită din liat 1766 septembrie 20 a moșăilor Florenii din ținutul Fălciului, ci stă în lacul îngrădit unde se întâlnește cu această moșie Giriasca, la ținutul Covurluiului, iscălită în vremea aceia de marturi, Lupul Oia, ci se dovedește că ar fi răzăș de Mălușteni și de Tudosă sân Kirika ot Covurlui, ce-a fost răzăș de moșăia Mânzătești de pe Horincea, i mărturia din leat 1800 april(ie), dată la acea vreme egumenului Gereștii Genadie de la mulți

lăcuitori a satelor Spinenii i Sărățanii, din ținutul Fălciului i Lupești și Mânzăteștii, din ținutul Covurluiului, prin care mărturisesc că de mai înainte vreme și până atunci s-au stăpânit moșia Giriasca cu locul din Fundul Răcii până în zarea dealului la lacul îngrădit, care mărturie iaste încredințată și de răposatul boiar spăt(arul) Grigoraș Costache.

Deci, în urmarea cercetării de acum s-au adus la fața locului din oamenii iscăliți prin această mărturie, Antoahii Dumbravă, în vârstă de 70 ani, Ștefan Țilea, în vârstă de 60 ani, Țonea Țile, în vârstă de 65 ani – aceștii nu mai sânt în viață, din satul Spineni din câți sânt iscăliți în această mărturie de mai sus și cercetându-se supt cartea de blăstăm, au mărturisit că aceasta li-au fost știința la întâia mărturie care și acum o adiveresc, Erei Panaitea, diaconul Ștefan Mihăilă, în vârstă de 48 ani, post(elni)ce(l) Ioan Vlasă, în vârstă de 48 ani, Ștefan Dumbravă, în vârstă 40 ani, Vasăle Balmuș, Vasăle Țilia.

Acești, toți răzăși de Spineni, care au dat mărturie în trecutul an 1828 Iuli(e) 15 și chemându-se pe unii de față la cercetare, iarăși după cartea de blăstăm au mărturisit că au apucat stăpânire(a) moșăiei schitului Giriasca până în vremea ce a fost nacealnic Genadie, până în dealul lacului îngrădit și zarea dealului până la movila Mantăi și în vremea aceia nacealnicul Genadie a bătut pe Antohii Dumbravă ară(...)iul de mai sus cât l-a prins fără știre și învoială dărmand la fântâna Țalii iarna mugur la vitele sale, care și el n-a tăgăduit, ci încă a arătat că fiind pe locul acest(a), de pricină acum, atunci i-a luat un topor și a venit la schit de s-a învoit pentru dărâmare.

– Kirica Hamza din sat(ul) Sărățanii, în vârstă de 86 ani, diaconul Georgi Ciobanul, om trecut în vârstă de 72 ani, oameni bătrâni de moșăia Sărățanii, ci să megieșesc cu moșăia Geriasa pe din sus și despre răsărit. Acestora, după ce li s-a citit acum porunca și cartea de blăstăm, au mărturisit că din învechime au apucat moșia Geriasca stăpânindu-se de nacealnicul schitului până la zarea dealului despre răsărit la lacul îngrădit, pentru care au dat și două mărturii, în cea din 1809 april(ie) 10 și alta din 1828 august 1, aceasta din urmă este adiverită de scriitorul iai Antohi Dărănga căpitan, arătând în aceasta de pe urmă că până în movila Mantăi s-a stăpânit moșia Giriasca de nacealnicul schitului, până și la Gerasim igumenul și n-au pomenit din în vechime să fi intrat în locul cu Fundul Răcii, adică în sus și spre apus răzășii de Mălușteni să stăpânească, ci de la 1809 încoace s-ar fi început t(ă)răgănarea de pricini cu pășiri(le) răzășilor peste zarea dealului spre apus spre Răcea și mai cu samă în 1816 aflându-se un diaconul Giorgi Bănariul, acela ar fi întemeiat pe răzășii mai mult, iar movila Mantăi ce easte în zarea dealului colțul de gios a moșăiei Geriasa și până acum să stăpânește tot de schitul Geriasca, unde și colțul Măluștenilor acolo se hotărăște și peste zarea dealului la apus nu pășesc, ci în cea movilă a Mantăi din în vechime și până acum stăpânire(a) schitului la apus și a Măluștenilor la răsărit este neprihănită.

– Simion Dogariu, în vârstă de 70 ani răzăș de moșia Mânzăteștii ce se megieșește cu Giriasa pe din gios, asăminea după cartea de blăstăm, a arătat că în mărturia din 1809 april(ie) 10 a iscălit împreună cu alți 6 oameni din satu(l) Lupești, asăminea și în alta, a 2 mărturie din 828 Iun(ie) 18; Și prin amândouă aceste mărturi glăsuiește că moșăia Giriasa s-a stăpânit de în vechime până despre răsărit în zarea dealului la lacul îngrădit și tot zarea în gios până în movila Mantăi, unde și până astăzi stăpânire(a) schitului este necurmată și încă în tinerețile sale s-a dus el împreună

alți 2 oameni, Costandin Pagu și Grigore Ilie, cu vitele iarna peste pâraul Răcii dispre răsărit de au dărâmat mugur și găsindu-i nacealnicul schitului cu alt călugăr, pe unul dintre dâșii l-au bătut și cialorălânți li-au luat topoarele și în urmă au venit părinții lor de s-au învoit și au scos topoarele. Iar de la 810 încoace s-a început năvălire(a) Măluștenilor peste zare, în locul din Fundul Răcii și mai cu samă de la Bănarui, la 1816 au rămas răzășii stăpânind.

– Constandin Cășlariu ot Lupești, în vârstă de 85 ani, Ioan Căpățână ot, în vârstă de 70 ani, Manolachi Dima ot, în vârstă de 65 ani, răzăși de moșia Lupești, ce se megieșesc dispre amiazăzi cu Geriasca. Asămine după cartea de blăstăm au arătat că în mărturia din 1809 au iscălit precum și în al 2-le, mărturia din 1828 Iuni(e) 18; Și în întocmai după cuprinderea mărturiei lor le este știința adăugând că întindere(a) Măluștenilor peste zarea dealului spre apus de la mărturia dintâi, s-au pornit îngăimându-să în stăpânirea și o parte și alte(le), până la 1816 la venire(a) Bănaruiului, de la care mai cu samă s-au pornit stăpânire(a) răzășilor fundul și costișa dispre răsărit de pârau Răcii, numind și un drum a Măricăi, ci ar fi pe acea coastă dispre răsărit de Răcea, pe care drum s-ar despărți ei Măluștenii de Giriasa, dar după dovedirea ce mi-au făcut acum în cercetare, Constandin Cășliarul, în vârstă de 85 ani, fiind zicea că drumul Măricăi nu ar fi pe coastă ci tocmai în zare(a) dealului dispre răsărit, pentru care și osăbită mărturie în scris au dat nacealnicului de Gereasa.

Până aicea sânt dovezile de mai sus înfătoșate de Iesăiu, nacealnicul schitului Geriasa, ce este mitoh Svintei Mitropolii, din care cercetare am luat vreadnică pliroforie că unul este lacul îngrădit în colțul dispre răsărit a moșăiei Geresei și care zare în sus alt lac nu se cunoaște, și însuș(i) că tot pe această zare fiind colțul din gios în movila Mantăi ce se stăpânește și până astăzi cu neprihănire, pentru pătımirea Măluștenilor peste zare aceasta în costișa dispre apus cu locul din Fundul Răcii. Iarăși mărturiile din urmă a oamenilor împregiurași dau dovadă că de la cea vreme s-au început învăluirile între schitul Geriasa cu răzășii Măluștenii.

Iar din partea răzășilor Măluștenii au înfătoșat aceste dovezi, adică o hârtie pe un dos de răvaș sămăluit de dâșii a fi scris cu slovă din vremea veche, în care se însămnează că este izvod de Mălușteni, ci are Talpă moșăia acolo și în dos cu 4 rânduri este scrisoare di pe vremea aceasta, numind de iscălit pe un Toader Bantăș la let 7251 Iuni(e), arătând că din locul Fălcuiului deasupra Bărlălești / adică moșăia Florenii acea hotărâtă la 1766 / din zarea dealului de unde să pohărnește apa, vine în gios Măluștenii și rămâne poiana Liciului la fântâna Oii și lovește buza piscului pe drumul Măricăi p(r)in poianele a Bogătoai, trei poiane sânt în locul Măluștenilor și miargi până în Țigna cea mare, tot drumul Măricăi până în Ciorâta, în movila cea săpată în locul Cionjăștilor și această parte care s-a scris mai sus dispre apus pe deal merge locul Măluștenilor, arătându-o aceasta a să agiuta pentru locul dispre apus de zarea dealului și văzându-să cu două slove vechi și nouă și cu slova aceia nouă, numele lui Toader Bantăș în dos cu al triile slovă scrisă, niște nimicuri și iarăși de nimene încredințată, nu s-a putut socoti hârtia aceasta a fi triabnică. Iar după aceasta o mărturie hotarnică din 1812 Iuli(e) 1 de la Toader Vărgolici, vornic de poartă, ce zicea că a hotărât moșia Măluștenii cu pietre când a unit și locul spre apus de zare(a) dealului, coasta cu Fundul Răcii și cetindu-se cu luare aminte nu se vede a fi iscăliță

pe obicei de moștenitorii megieșitelor moșii, precum nici de vreun călugăr sau nacealnic(ul) schitului Girisia.

Și alte patru mărturii din următorul an 1830 cu aceste cuprinderi, însă: -Din 30 Iuni(e) 830 un căpitan Sandu Gimpu, în vârstă de 70 ani, mărturisește că drumul Măricăi este hotar despărțitor între Mălușteni și moșia Girisia. - Din 20 Iuli(e) 830 scrisă tot de Sandul Gimpul, care iscălește pe un Toader Golimaz din Iași, glăsuitoare că drumul Măricăi este hotar dispărțitoriu între Mălușteni și Girisia și după ci în Iași aflându-să n-a încredințat-o de nici o judecătorie, a dat precurs cercetării că acel Golimaz nu poate avea nici o știință și că Gimpul numai de la sine a scris-o. - Din 20 a următoarei luni august 830, mărturia lui Pricochi Dumbravă și Costandin Iacomea în vârstă de 80 ani și un Costandin Chihai, adeverind răzășilor de Mălușteni că moșia Răcea până în Budăiu Oii s-a stăpânit de răzășii Mălușteni până în drumul Măricăi, căria mărturia luându-se sama că este făcută pe nici un adivăr de vreme ce zice moșia Răcea. Acest nume de moșie nici că s-a auzit, iar pentru că zicea să dea drumul Măricăi, acest drum iaste mărturisit mai în urmă în dovezile schitului Girisia di Costandin Cășlianul, om bătrân de 85 ani că ar fi pe zarea dealului și pe lângă acestea Sandu Gimpu i Pricoki Dumbravă și un Mitachi Rezmeriță, vrând răzășii Mălușteni ca să se agiute cu a lor giurământ asupra locului de pricină.

Întâi că acești oameni nu s-au socotit destoinici giurământului fiind nestatornici și împotriva a atâtea dovezi cuprinse în urmă, ci s-u înfătoșat în cercetare din partea schitului Girisia și așa s-a dat sfârșit cercetării. Dar fiind că răzășii Mălușteni s-au arătat nemulțumiți în cuprinderea poruncii s-au sorocit a veni în judecata cinstiului Divan.

1830 August 28

Lupu Pangrati

Spiridon Biarte vornic de poartă

D.A.N.I.C., Fond Manuscrise, nr. 536, rola 146, documentul nr. 22

- 1831 mai 14. - Rezultatul cercetărilor efectuate de slugerul Pavel Tulbure și spătarul Alecu Sturza.

Arătările lăcuitorilor din satele megieșite cu moșia Girisca a acestui schit și cu moșia Măluștenii răzășască, precum au mărturisit fieștecarele, după carte de blăstăm, în favorul numitului schit în ființa nacealnicului G(h)iresii și înaintea noastră.

1° Ioan Căpățână ot Lupești în vârstă de 70 ani mărturisește după carte de blăstăm că aflându-să slugă la dumnealui ban Ioan Cârjă, de când sânt trecuți 20 ani, l-a trimis să tai(e) chereste(a) pentru răivanu(săivanul - N.A.) de vite, unde va găsi. Și așa a mers în Fundul Răcii și a tăiat chereste(a), i-a trebuit și plata dejmii pădurii a plătit-o la nacealnicul schitului Gereasca și diosăbit o mătușă a sa Ștefana, fimei bătrână iar fi spus într-o vreme că din zare(a) Măluștenilor dispre apus la vale este moșie a schitului Gireasca, iar altă știință nu are.

2-le - Ifrimi Berechet ot Lupești în vârstă 42 ani arată că a arat într-o poiană pe Vale(a) Răcii dispre apus care este alături cu hotar, cinci ani de zile și dejma din popușoi ci a făcut-o a dat-o tot la schitul Gireasca și tatăl său Alicsandru Berechet a

tăiat lemn di o pivniță în Fundul Răcii di la fântâna cotită(?) în sus și tot la schit a plătit havaiat(ul) pădurii di l-a slobozit de a tăiat.

3-le - Sava Hamza ot Gireasca în vârstă de 38 ani carele arată că a fost și călugăr un an de zile la schitul Gireasca, numele Antonie, mărturisăște că un ogor de popușoi din Poiana Răcii ce se ara și se hrănea întrânsa un diacon Vasăle Onos ot Mălușteni numit Sava îi lua dejmă și o duce(a) la schit(ul) Gireasca.

4-le – Diacon(ul) Giorgii Artiu ot Spineni în vârstă de 68 ani arată că tăia pari și nuele și alte lemne de trebunță din Poiana Răcii în sus și să învoia cu nacealnic(ul) schitului Gireasca, dar moșăia a cui a fost nu știe.

5-le – Țone Țăle ot Spineni în vârstă de 60 ani arată că tăia pari și nuele și altă cherește(a) din Poiana Răcii în sus și să învoia cu nacealnicul schitului Gireasca, iar moșăia a cui a fost nu știe.

6-le – Diacon(ul) Ștefan Mihăilă ot Spineni arată prin scrisul său că în iarna ce(a) mare dormind la vite în Fund(ul) Răcii s-a învoit pentru păduri cu nacealnicu(l) schitului Gireasca, dar alta nu are nici o știință.

Mărturisând aceste(a) mai sus scrisă după cartea de blăstăm în cuget curat, fieștecarele precum să arată cu numele și porecla sa și din ce sat fieștecare înainte(a) noastră. Și s-a încredințat și de cătră noi.

1831 Mai în 14 zile

Tulburi sluger deplin vechil din parte(a) du(mi)s(a)le post(elnicul) Iancu Cuza¹¹⁵

Cercetare(a) de mai sus s-a făcut în neștiința me(a) de dumnealui sluger Pavel Tulbure.

(1)831 Mai 20 Barlad

A. Sturza spătar

D.A.N.I.C., Fond Manuscrise, nr. 536, f. 46 – 48, rola 146, documentul nr.23

1831 decembrie 2. - Pârcălăbia Galați poruncește zapciilor ocolului Horincea să urmărească aplicare sechestrului poruncit de Divan asupra pădurii și venitului locului.

Pârcălăbia Galați
Cătră zapcii de ocol Horincii

Căutându-se din porunca cinstului Divan parte giudecătorească, pricina între cuvioșia sa nacealnicu(l) mănăstirii Geriasca cu răzășii de Mălușteni pentru bucata de loc ce se cunoaște de mănăstire, înstrămbătățit-o cu împresurare(a) ce ai face acești răzăși, fiind că ei toți s-au arătat cu nemulțămire cerându-să a merge și a treia oară în giudecata cinstului Divan. Pentru aceasta după cum de la ocârmuire este slobozită poruncă de săcfestru a nu să tăie pădure și venitul locului acesta a nu să răpi de cătră răzăși fără știre și a nacealnicului. De aceasta și acum cu hotărâre vi să poruncește ca să aveți în privigere întărind poruncă la fața locului pentru nestricare(a) pădurii dispre

¹¹⁵ În realitate postelnicul Ioan Cuza

nimene și altele în cuprinderea săcfeștrului poruncit de către Cînstitul Divan și poruncile pîrcălăbiei întru aceasta și răzășilor să li să arate a merge la Eși cu nacealnicul mănăstirii spre a să da sfârșit giudecății.

1831 Decembr(ie) 2

Cuza post(elnic)

D.A.N.I.C., Fond Manuscrise, nr. 536, f. 65, rola 146, documentul nr. 25

1834 martie 20. - *Jurnalul Divanului Apelativ în pricina dintre schitul Ghireasca și Ilie Costache*

Jurnal

Anul 1834, luna Mart(ie) 20 zile

Divanul de apelație a Țării de Gios, întru înfățăsoare în presudstvia sa a jăluitoilor, dl Ilie Costache, prin vechil(ul) Iamandi Baș(o)tă, cu egumenul schitului Geriasca, pentru moșia Geriasca, cu pomenitul schit di pe dânsa, ci cel întâi o cere din stăpânire(a) celui de pe urmă, tratarisând înființata la el delă întru această pricină a găsit aceste împregiurări. Pomenitul vechil a(l) jăluitoi(ului), prin jaloba ci a dat Divanului la 13 Decembrie a anului trecut 1833, a arătat că moșia Geriasca ar fi driaptă a încredințatorului său după documenturile și dovezi(ile) ce ar ave(a) clironomii de la părintele său răposatul spătar Mihălache Costache, care moșie a stăpânit-o în bună pace până la 821, când i s-ar fi luat din stăpânire de către Sv(ânta) Mitropolie pe temeiul a o danie a unui Farcaș, cu care ar fi dăruind acel schit numai cu locul său împregiur, iar nu toată moșia, pentru care strâmbătate încredințatorul s-a jăluit D. Sturza din poruncă s-a urmat și cercetare, însă îndestulare nu i s-a făcut, cerând acum o asămîne.

Iar egumenul schitului prin jaloba ci a dat la 21 febr(uarie) arătând că pretenția aceasta este sfârșită cu hotărârea Divanului a cerut ca să nu se mai rânduiască jaloba jăluitoi(ului) în cercetare(a) giudecătore(i) ținutului.

Drept aceia, Divanul scrie a să încredința la împregiurările de mai sus, după care să se poată da pricinii cel mai departe curs, a înfățișat pe ambele părț(i) în presudstvia sa precum mai sus să arată, unde egumenul schitului spre încredințare(a) arătărilor sale, a înfătoșat o carte de giudecată a Divanului din 1821 febr(uarie) cuprinzătoare de giudecata ci a urmat și atunci între jăluitoi și între Sv(ânta) Mitropolie, la care schitul Geriasca este supus, tot pentru această pricină și hotărâtoare ca Mitropolia să stăpânească schitul cu moșia împregiur, așa precum îl are în stăpânire de sumă de ani, nesupărată despre boerii Costăchești. Iar vechilul, osăbit de hârtiile văzute la gidecata pomenită, a înfătoșat două și anume, o jalobă a încredințatorului său, anume D. Sturza și o mărturie a slugerului Pavel Tulbure și vornic(ului) de poartă Vasăle Tenăi din 824 genar 28, arătătoare de cercetare(a) ce din poruncă a făcut întru această pricină. Deci fiind că piste un asămîne act de giudecată nu este de competența Divanului a intra în mai multă cercetare a pricinii rămâne ca Mitropolia să-ș(i) stăpânească schitul împreună cu moșia.

că ar fi pe moșia sa și s-au învoit ca după ce va găsi v(el) armaș zapisul de cumpărare ce a zis că are pe unde va arăta zapisul pe acolo să ții. Iar dacă zapisul nu va arăta pe unde este hotar atunci să ție locul Geresii pân(ă) unde dă Geriasa în apa Horincii.

Al 2 le – 7257 februarie 19 – Altă scrisoare de la un Costandin Mânzul Andronachi alesul și alte cuprinzătoare că au știință pentru moșia din Geriasca, precum a vândut-o Elisâi și nepotul său Andrei Buliandru banului Gavril Costachi drept 40 lei din piatră în piatră cum arată scrisoarea aceasta.

Al 3 – le – 1797 septembrie 20 – O scrisoare din partea răposatului spătar Mihalachi Costachi cuprinzătoare, că de către Episcopul de Roman chirio chir Veniamin s-a rânduit egumen și purtător de grijă la schitul Geriasca pe ieromonahul Gerasim și că s-a primit și de către răpos(atul) a i să da toate ale schitului cum și moșia care să începe din partea de sus despre Bursuci unde să numește la fântâna mare și purcede de zarea dealului în gios pe deasupra satului Lupeștii și merge pân(ă) unde se împreună apa Horincei cu Geriasca și de acolo purcede la deal spre răsărit pân(ă) la movila Șarița și de acolo purcede zarea dealului în sus pe deasupra satului Mălușteni și merge pân(ă) la locul îngrădit și să lovește cu moșia Bărlălești și de acolo purcede zarea dealului pe deasupra Bărlăleștilor și merge tot așa până unde să întâlnește de unde s-a început, adică la fântâna mare pe care să află schitul supt a sa purtare de grijă și stăpânire în toate hotarele precum să arată mai sus.

Al 4 le 1815 Genar 10 Răvașul răposatului spătar Costachi cătră un vâtav Șarbul, ca să nu îngăduiască a să impresura moșia Geriasca pentru care ar fi scris și părcălăbia de Galați.

Al 5 – le – 1819 februarie 19 - Carte gospod. a domnului Calimah prin care să volnicește pe un aprod spre rădicarea tuturor răzășilor megieș(i), atât cu alte părți de moșie ce le are dumnealui Ilie Costachi la ținut(ul) Fălcuiului i Covurluiului, precum și cu moșia Geriasca, fiindcă a scos hotarnic spre a i să hotărî moșiile sale.

Al 6 – le – 1820 August 11 – Un răvaș a unui Cerbu Coșniță cătră soția dumisali Ilie Costachi prin care înștiințază că niamul Liguleștilor i Șuşuneștii și Tâmpăștii n-ar fi îngăduit pe dumnealui Costachi a trece cu stăpânire mai mult decât până în movila Mantăi.

Al 7 – le – 1820 Noiembrie 2 – Un izvod de veșmintele ce a dat la bisărica din Geriasca dumnealui spătar Georgie Costachi iscălit de săchilariul Ioan și alt preut.

Al 8 le – 1824 Genari 28 – Mărturie de cercetare, urmată la starea locului de către sulgerul Pavel Tulbure și vornicul de poartă Vasăle Teine în urmarea poruncii logofeției mari, după jaloba ce a dat dumnealui Costachi cătră domnul de atunci pentru stricăciune ce fac călugării de la schit în pădure(a) de pa această moșie tăind-o și vânzându-o pe la satele megieșe cu bani.

Al 9 – le – 1827 Genare 12 – Jaloba dumisale Ilie Costachi cătră domnul Ioan Sandu Sturza VV, prin care arătând că cercetările de mai sus n-ar fi urmate în ființa amândoror părților cere a să rândui de iznoavă cercetare la fața locului.

S-au citit și documenturile înfătoșate de nacealnicul schitului, iarăș(i) cu opis iscălit.

În 1 iu – Cinci copii încredințate de Divanul Apelați(e)i Țării de Gios la 27 Genarie anul trecut 1834 supt N° 248 de pe scrisorile de danie făcute de cătră feliuri de fețe schitului Geriasca pe părțile de moșiile Gereasca, Horincea și Bucșânii, care sânt
<http://www.cimec.ro> / <http://www.muzeuvaslui.ro>

scoase de pe o condică a Mitropoli(e)i încredințată cu pecetea gospod. și protocolită de vel logofăt de atunci.

Al 2 – le – 1820 Iulie 15 – Carte gospod. către pârcălăbi(a) de Galaț(i) ca să rânduiască a să cerceta la fața locului în ființa vechilului Mitropoli(e)i a părintelui i Ilie Costachi pentru păgubirea ce ar suferi schitul cum și cu ce putere de scrisori i dovezi, pârâțul Costachi ar fi împresurat moșia schitului vrând a pune stăpânire și pe schit să se înștiințază.

Al 3 – le – 1820 Decembr(i)e 22 – Iarăș(i) carte gospod. către sârdariul Toader Hom după înfătoșarea ce a avut înaintea veliților boeri, vechilul dumisali Ilie Coastache cu vechilul Mitropoliei, prin care după ce arată dovezile înfătoșate de amândouă părțile, i să scrie să meargă la fața locului și în ființa părților prigonitoare, adunând de față toți lăcuiorii și megieși(i) împregiuraș(i) de acolo, să cerceteze prin carte de blăstăm ca să afle și să dovedească cum s-au urmat stăpânirea pe această moșie Gereasca, adică de s-a stăpânit numai de către o parte această moșie și câtă vreme este trecută de când se va fi oprind stăpânirea unei părți de către alta sau de au stăpânit și și au dejmuit amândouă părțile aaceastă moșie pentru că pârâțul Costachi arată prin scrisoarea sa că ar ave(a) în ace(a) moșie, iar nu că ar fi toată a sa și precum va afla se va dovedi se înștiinț(e)ază.

Al 4- le – 1821 Genarie 25 – Mărturie de cercetarea făcută la fața locului de sârdariul Toader Nour, urmată după porunca gospod. arătată mai sus, decoperitoare că de către boerii Costăchești nu s-au stăpânit nici schitul nici moșia, ci de către însuș(i) egumenii ce au fost după vreme s-au stăpânit și nu de către alții.

Al 5 – le – februarie 19 – Carte de giudecată a Divanului din vremea aceia, după înfătoșarea ce au avut părțile prigonitoare prin care se hotărăște că în puterea scrisorilor și a dovezilor înfătoșate să stăpânească Sf(ânta) Mitropolie schitul cu moșia ce are împregiur, numită Geriasca, precum scrisorile dovedesc că au fost dănuire și mitoc Sfintei Mitropolii, de care și vechilul dumisale Ilie Costache văzând dreptățile Sf(intei) Mitropolii mai mult n-a pricinuit.

Al 6 – le – 1821 Mart(ie) 3 – Carte gospod. către pârcălăbia de Galaț(i), prin care arătându-se și hotărâre(a) Divanului dată în pricină, se poruncește ca cercetând pentru toate păgubirile ce egumenul a jăluit că i-a pricinuit dumnealui Ilie Costachi și ceea ce va fi cu dreptul să împlinească.

Al 7 – le- 1834 Mart(ie) 20 – Jurnalul Divanului a(l) Țării de Gios cuprinzător că vrând a intra în cercetarea pricinii s-a împiedicat de cartea de giudecată a Divanului arătat(ă) mai sus, ace(a) de la 19 februarie și pentru că pricina nu era de competența sa a o cerceta rostește că Mitropolia rămâne a-ș(i) stăpâni schitul în pricină cu moșia.

După luările aminte ce a făcut Divanul acturilor înfătoșate și temeiuilor acelor cuprinse prin carte(a) de giudecată a Divanului mai sus pomenită, prin care se dă dreptate Sfintei Mitropolii de a stăpâni schitul împreună cu moșia, giudecata a luat în băgare de samă și propunerile a dumis(ale) Ilie Costachi de acum întemeiate pe o mărturie de cercetare a slugerului Pavăl Tulbure și vornic(ului) de poartă Vasăle Teine, rânduiț(i) cercetători de către Divan la 1828, că adică ar fi urmat stăpânirea dum(i)sale Ilie Costachi pe acel loc a(l) schitului, dar din împotrivă din documenturile înfătoșate de însuș(i) vechilul dumisale Costachi văzându-să întâi că încredințatorul său prin jaloaba ce a dat la 12 genarie 1827 fostului domn Sturza ancrisăște toate acele

hârtii și cercetările urmate mai înainte, rostind să nu ție în samă și că să se rânduiască o de iznoavă cercetare la starea locului, se înțelege că însuș(i) le-au cunoscut acele fără nici un temei, pentru că nici se vede vre(o) altă hârtie în urmă înfășoșată care la giudecata din anul 1819 nu s-ar fi văzut și al doile(a), că toate înscrisurile înfășoșate de vechilul dum(i)s(ale) Ilie Costachi s-au găsit în original scrisoarea răposatului spătar Mihălachi Costachi, părintele dumisali Ilie Costachi din 1797 septembrie 20, prin care arată și lămurește împregiur prin sămne anume arătate tot locul moșiei schitului după care sămne a arătat nacealnicul că și astăzi îș(i) urmează stăpânire(a). Divanul din aceste dovez(i), îndestul s-a lămurit că dumnealui Ilie Costachi nu are nici un cuvânt de dreptate la pretenția sa de a lua schitul cu locul în a sa stăpânire, cu propunere că iar fi urmat stăpânire pân(ă) la 1821 și că ar fi de baștină al său locul schitului, pentru că din cuprindere(a) scrisorii de mai sus a părintelui dumisali s-a luat dovadă învechita măturie a schitului pe acel loc, prin rostirea și a încongiurării moșie, cât i se cuvine a ave(a) schitul împregiur în sâmnile anume arătate, care scrisoare de nu s-ar fi tăgăduit de dumnealui Costachi la giudecata din 1819 de atunci se curma pretenția ce acum a mai adaos. Și pe aceste temeiuri unindu-se întru totul cu hotărârea giudecății cuprinsă prin carte(a) de giudecată a Divan(ului) din 1819 pomenită mai sus, hotărăște ca Sfânta Mitropolie să aibă schitul arătat cu toată moșia de prin împregiur, precum și până acum a avut-o întocmai după sâmnile cuprinse prin scrisoarea răposatului spătar Mihălachi Costachi, părintele dumisali Ilie Costachi, pretindatarul de acum, care nici de cum nu poate strămuta voințele părintelui său, urmate mai înainte și după care mănăstirea ș(i)-a avut neurmată stăpânire(a) sa.

Drept aceia Domnia Noastră în temeiul legilor statornicite după noul Așăzământ, prin acest hrisov cu a noastră iscălitură și pecete întărim hotărârea mai sus cuprinsă spre vecinica curmare a proșasului, în temeiul artic(olului) 364 din Organicescul Reglement, urmând întru aceasta credința boierilor domniei noastre mădularelor a Domnescului Divan iscăliți în hotărâre: Domnia lor, vornic(ul) Costachi Mavrocordat, vornic(ul) Iordache Balș, vornicul Iancu Cantacuzino, Hatman(ul) Teodor Sturza, Hatman(ul) Alecu Roset și a candidatului îndeplini complectului după legi din deputații Obșteștii Obicinuitei Adunări dumnealui spătar Vasăle Alecsandri, pentru care poruncim dumisali logof(ă)t(ului) dreptății Lupu Balș ca prin locul cuviincios să aducă întru împlinire această hotărâre. Scrisu-sau hrisovul acesta la scaunul Domniei Noastre în orașul Eșii în anul dintâi a Domniei.

1835 Genarie 28 zile

Mihail Grigoriu Sturza Vvod

N° 20

Lupu Balș v.l. logof(ăt)

Locul pecetii

N° 102

Director Depatamentului Dreptății

V Pogor comis

Secreter de Secție a Departamentului Justiției

Ioan Beldiman

S-a trecut în condică de Alecu Buluță

- 1841 iulie 12. - Mărturia răzășilor din moșia Lupești dată protosinghelului Stratonice, nacealnicul schitului Ghireasca.

Fiind că a venit la noi, care mai gios ne vom iscăli, răzăși bătrâni de moșie Lupești, din fundul Horincii, Sfinție sa părintele Stratonice protosing(h)elul și nacealnic(ul) sfintei monastiri Geriasca, ne-a făcut întrebare cum știm că s-a păzit stăpânire(a) din vechime între Geriasca și între Mălușteni, ca pe niște megieși cu totul apropiați de moșie, am răspuns că așa știm și așa mărturisim că am apucat de la bătrânii noștri că Gereasca a stăpânit fundul Răcii până la lacul îngrădit și zare(a) în gios până la movila Mantăi, unde și astăzi își are stăpânire(a) neîmpotrivită de nimene. Și de acolo la împreunare(a) apelor Gereasca cu Horince(a), așa știm și așa mărturisim. Și iarăș(i) ne-a mai întrebat cum știm și de un drum ce să numește a Măricăi și iarăș(a) am răspuns că așa știm și așa mărturisim că acel drum este pe zare(a) dealului lacului îngrădit și a movilei Mantăi, iar nu pe costișă precum zic răzășii de Mălușteni din a lor patimă. Ne-a mai întrebat păr(intele) nacealnicul și aceasta, adică trupul Geriasca din ce trup de moșie s-ar fi trăgând și am răspuns noi că așa am auzit din bătrânii noștri povestindu-ne cum și noi povestim ficiorilor noștri că din trupul moșiei Lupeștii, adică această moșie cu nume Lupeștii a fost mare, ce este din obârșia Horincei și s-ar fi dat în dou(ă) din vechime, carile și sămnile arată că a fost așa, căci pe moșie noastră Lupeștii în capătul de sus unde să numește fântâna mare este îngust, iar capătul din gios este foarte lat, iar în capătul din gios este tare îngust. Pentru aceasta dă a înțelege că a fost un trup cu Lupeștii deosăbit că ne-a arătat sfinție sa și un ispisoc tare vechi în care zice de moșie Gereasca, ce este în obârșie Horincii, iar nu în fundul Gereștii sau în alt loc, pentru aceasta să înțelege că a fost un trup cu Lupeștii, că nu zice din alt loc, ci din obârșie Horincii și iarăș(i) și altă dovadă că mai înainte de a să împărți această moșie în dou(ă) a fost bisărică și așăzare pe zare ce să numește Piscul lui Vlasie, adică zare(a) fântânii ce mare, ce merge în gios la împreunare(a) apelor și după ce s-a împărțit din vechime această moșie în dou(ă) și s-a pus hotar această zare între noi cu Geriasca care să păzește până astăzi, s-a rădicat bisărica și așăzările și s-a pus unii pe Horince(a) și alții pe Geriasca precum se văd astăzi. Și pentru că ne-a cerut sfinția sa nacealnicul că să-i dăm mărturia după știința ce avem, noi i-am dat această mărturie după cum știm și am auzit din bătrâni, în frica lui Dumnezeu cu cuget(ul) curat și dreapta știință cum și mai în trecuții ani fiind nacealnic la acest schit Gerească Iesei ierom(ona)h, iarăș(i) întrebați fiind și de sfinția sa i-am mai dat o mărturie tot întraceastă pricină cu drum(ul) Măricăi cum și în altele tot întracest chip cum și anume după cerire(a) ce ne-a făcut, noi iarăș(i) după știința ce avem am mai dat și aceasta de al doile la mâna sfinției sale păr(intele) Stratonice. Și de nu ni să va creda vom sta și de față și tot așa vom mărturisii.

1841 Iuli(e) 12 zile

Eu Constantin Cășleanul om de 110 ani mărturisăsc

D.A.N.I.C., Fond Manuscrise, nr. 536, f. 95-98; rola 146, documentul nr. 30

- 1850 august.- Catagrafia schitului Ghireasca.

N° urmă- tor	N° averii și zestrei schitului	Catagrafia averii mișcătoare și nemișcătoare i a zestrii schitului G(h)erasca, cu toate acareturile aflătoare înlăuntru(l) ogrăzii schitului, în starea și calitatea de față
1	1	Biserica cu prăznuirea hramului S(fân)t(u)lui M(arele) Martir G(h)eorg(h)ie, zidită de piatră, acoperită cu draniță, însă cu totul vechi și putred, cu trei hruți mari de f(i)er, cu care se mai cunoaște încă poleiala puțin, cinci ferești, însă patru mari și una mică la S(fân)t(ul) Altar, toate cu geamuri de sticlă, și cu gratii împletite de fier, cu ușă de lemn legată cu fier în balamale, și cu broască mare de fier și cu cheia ei, pardosită pe gios cu dulapi și bolta tăbănuită cu scânduri zgrăvite. <i>Cele din S(f)ântul Altar</i>
2	1	S(f)ânta masă, zidită cu cărămidă, având deasupra față de lemn, învelită cu cinci îmbrăcămînți, trei de cit, una de plisă și una bumbac, din care 2 sînt sporiu.
3	1	S(f)ântul Antimis
4	1	Chivot madim
5	1	Un S(f)ânt potir de argint
6	1	Un Discos.....
7	1	Una Zbedă.....
8	1	Una Copie.....
9	1	Una linguriță.....
10	5	Cinci candelargint, 4 la icoanele Împărătești, 1 în Altar ¹¹⁶
11	1	Una cadelniță argint
12	2	Dou(ă) potire cu tot tacâmul lor însă unul madem și unul cositor
13	5	Cinci cruci, însă dou(ă) de kitrie sade, dou(ă) îmbrăcate cu sedef și una îmbrăcată cu madem, din care dou(ă) sînt sporiu
14	4	Patru sfeșnice alamă pe S(f)ânta Masă
15	1	Un S(f)ânt Aer pe pânză
16	1	Una icoană S(f)ânt(ul) G(h)eorghe cu coroană de argint
17	12	Douăsprezece feloane preoțești din care două sînt sporiu..... însă 3: de stofă vechi și rupte 3: de cit vechi și rupte 1: - pambriu rupte

¹¹⁶ La numerele 5-11 cu însemnarea „Acesta trăgându-se au venit două oca douăzeci dramuri.”

		1. – gemesit alb cusut cu mătăsuri - sporiu 1. – adamscă roșie cu flori galbene nou – sporiu 1. – cutnie vechi și rupt <u>1.</u> – canavață cu flori 12
18	5	Cinci stihare preotești.....însă 4: de cit vechi din care unul este rupt <u>1</u> – teclit 5
19	3	Trei stihare diaconești unul de stofă vechi și unul de cit..... însă 2 de cit unul sporiu <u>1</u> – cutnie în dungi 3
20	2	Două aurare diaconești unul de stofă vechi și unul de cit
21	4	Patru brăie de mătăsă în dungi
22	2	Două nebedernițe nouă de adamscă cu șiret galben de fir, aceste sânt sporiu
23	2	Două cadelnițe de alamă
24	16	Epitrahire cu 4, sporiu 2. de stofă vechi 2. – plisă neagră vechi, unul sporiu 1. canavață 2. – adamscă bune, aceste sânt sporiu <u>9.</u> - cit cu unul sporiu 16
25	15	Cincisăprezece perechi rucavițe, cinci sânt sporiu..... însă 6. de plisă din care unul nou și unul mai vechi sânt sporiu 3. – cutnie cu unul sporiu 3. – stofă vechi 2. – adamscă noi sânt sporiu <u>1.</u> – cit vechi 15
26	11	Văzduhuri cu unul sporiu 3 de citare bune 1. - stofă 1. - silimir cu fir 4. - mătăsărie 1. - cit <u>1.</u> - adamscă sporiu 11 unsprezăci
27	17	Procovețe 2 de stofă 4 citare

		1 cit
		8 mătăsărie din care unul este sporiu
		<u>2</u> adamască nouă sporiu
		17 şaptesprezăce
28	3	Prosoape cusute cu fir
29	3	(...) însă dou(ă) sade şi unul cusut capetele flori de bumbac
30	2	Două năframe cusute cu fir
31	4	Patru poale de icoane una de cutnie veche rumptă şi trei de cit
32	6	(...) 2 cu o basma de mătăsă şi 3 de cit vechi rumpte
33	2	Două prostiri cu două feţă de masă sporiu, din care una este cusută cu fir
34	1	Una perde(a)tifon
35	2	Două părechi paftale, una de argint, ce au tras dou(ă)zăci dramuri şi una alamă
36	4	Patru poeasuri sporiţi
<i>Cele din lăuntru bisăricii</i>		
37	1	Catapiteazma ce dverile şi stranile icoanelor împărăteşti de lemn, săpată, zugrăvită şi poleită
38	4	Patru icoane împărăteşti mari, toate cu coroane de argint la Mântuitorul din braţele Maicii Domnului, asămine o coroană la icoana praznicului este un picior de argint la Sf(ântul) Neculai şi la ace(ea) a Mântuitorului câte o mână de argint
39	1	Un sărafim înaintea crucii Mântuitorului cu dou(ă) fofeze de lemn săpate, puţin poleit la mijloc
40	4	Sfeşnice mari de lemn boite, tricheluri dinaintea icoanelor imperiale
41	1	Un proschimatar de lemn boit
42	2	Analoage de lemn boit aflătoare în dreapta şi stânga pentru cântăreţi
43	2	Policandre cu câte 6 fofezi, 1 de cristal şi 1 alamă spânzurate cu lăntucele de fier
44	1	Prapor vechi
45	2	Fanare
46	4	Patru icoane mari în tinda bisăricii
47	1	Unaicoană mică Maica Domnului şi Sf(ântul) Ioan cu dou(+) coroane argint
48	9	Nou(ă) icoane mici trei sporiu
49	4	Patru irmilici de aur.... la gâtul Maicii Domnului de la catapiteazmă
50	1	Un stambul de aur..... la gâtul Maicii Domnului de la catapiteazmă
51	1	Un inel de argint cu lumina de cristal.. la gâtul Maicii Domnului de la catapiteazmă
52	1	Una candelă madem la proschimataru

53	2	Două dveri una de cit și una de stofă
54	1	Una bucată de 3, 6/8 coți bariz de mătăsă pentru pus la icoane
55	1	Una bucată de 10 coți adamască necroită
56	3	Trei talgere tineche(a)
57	2	Dou(ă) castroane de sfințit apă, unul de aramă cu capac și unul de madim
58	1	Un ibric de aramă
59	1	Un talger de aramă pentru colivă
60	39	Treizeci și nouă cărți bisăricești din care patru sânt sporiu 3 Evanghelii din care una este rusască ferecată cu madem 2 Liturghii 1 Apostol 2 Octoihe însă unul mai mic 1 Minei pe un an dou(ă) tomuri 1 Trestior 2 Ceasloave 1 Chiriadromion 1 Tâlcu(l) Evangheliei A Molitbenic 1 Panahidă 1 Tipic 1 Sf(ântul) Ioan Scărariu(l) 16 cărți vechi rusăști 1 Penticostar 2 Cântări a lui Moise 39
61	5	Cinci perdeli la icoanele împărătești, albe de tul, una sporiu, încă cea de la icoana praznicului este cusută cu peteală
62	20	Strane albe de lemn
63	3	<i>Acele din afară de bisărică</i> Trei clopote, unul mare și două mai mici, așăzate în clopotnița de lemn pe patru stâlpi cu casa clopotelor sus de scânduri și cu acoperământ de șindrilă, cu antret pe dedesupt în ograda schitului
64	2	<i>Pojăjia casei</i> Două părechi fiară de plug
65	1	Una căldărușă de rachiu fără capac și fără țavie
66	1	Una căldare de aramă de fierț apă
67	1	Un heresteu
68	4	Patru sape
69	1	Un topor
70	1	Un cantar
71	1	Un lanț de cutnie

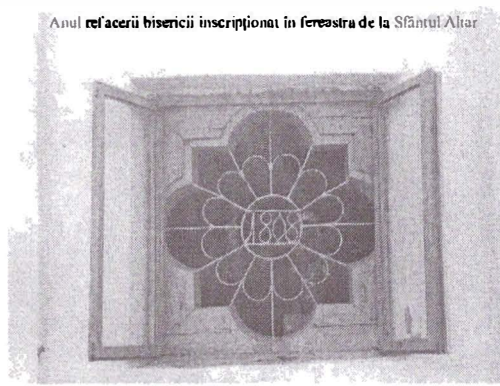
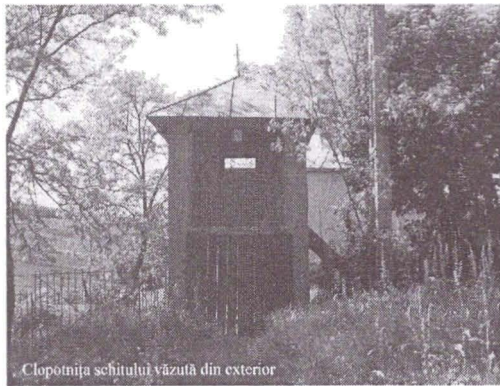
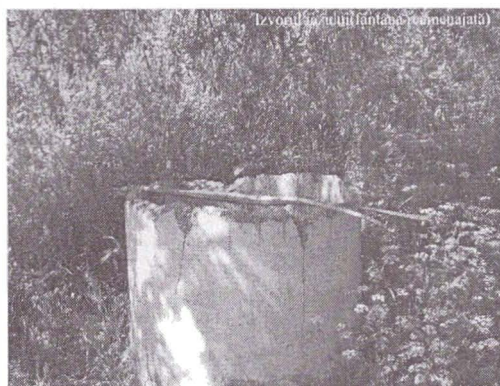
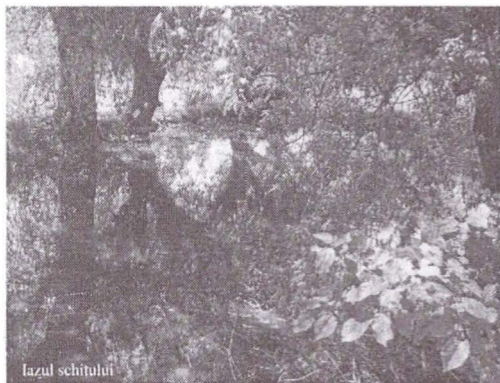
72	1	Un Țol vechi mare
73	1	O gură de ham cu șleahurile de piele nouă
74	7	Șapte putini
75	4	Patru căzi
76	10	Zece vase de pus făină
77	7	Șapte vase de pus vin
78	2	Două care, unul mic și unul mare, bune
79	2	Două părechi cuțite cu furculițele lor
80	2	Două tiuci.... sporiu
81	2	Două topoare...sporiu
82	2	Două săcuri....sporiu
83	1	Una bardă...sporiu
84	1	Un sfredel mare..sporiu
85	1	Una lingură mare de rotărie..sporiu
86	1	O baniță de fier
87	2	Două Țoluri mici bune...sporiu
89	7	Șapte putini..sporiu
90	3	Trei balerci de rachiu
91	2	Două ciubere
92	2	Două căzi
93	5	Cinci vase de pus făină
94	9	Nouă vase pentru vin
95	1	Un opis din 20 februarie a850 sub iscălitura D(umnealui) șăfului de secția a III din Departamentul averilor bisăricești și al învățăturilor publice comisul Alecu Văluță cuprinzător a 42 bucăți documenturi atingătoare de moșia schitului Gereasca
<i>Pâinea schitului</i>		
96	4	Patru chile grâu
97	4	Patru chile ovăz
98	15	Cinsprezece chile popușoi
99	15	Cinsprezece chile săcară
100	2	Două chile ovăz
101	2	Două poloboace vin de câte 50 vedre unu(l)
102	13	Mătcii stupi, iar din suma primită după catagrafia din 1845 lipsesc cinci mătcii
<i>Vitele schitului s-au găsit față</i>		
103	2	Doi boi
104	1	Una vacă cu vițel
105	5	Cinci mascuri, însă două măscuraice, doi mascuri și doi purcei drept un cap

	8	Adevărat vite sânt de față <i>Acareturile din lăuntr(l) ogrăzii schitului și altele</i>
106	1	Una casă a igumeniei cu patru odăi, cu săliță prin mijloc, păreții de nulele, lipită, văruiță și acoperită cu stuh, având 6 uși în balamale și încuietori de fier cu două broaște nemțâști, patru fereștri mici, cu câte 4 ochiuri de sticlă, cu gratii de fier, patru paturi, două mese de lemn, două sobe nemțâști, una cu horn și alta cu astupătoare tablă de fier, două(ă) scaune de lemn cu o scoăriță veche și un kilim înflorit cu lănuri i trei perini de părete umplute cu pa(i)e și fețele rumpte, în fața odăilor cerdac cu pat și laviță
107	1	Al doile(a), casă de obște iarăș cu patru odăi, sală prin mijlocde aceeaș(i) cvalita, învălită cu stuh și rogoz, podul cu scânduri, pe gios cu lut, cu cerdac din față și cu pivniță dedesupt în lungime de 4 stânjâni lărgime de 2 stâneni, cu 5 uși bune în balamale și încuitori de fier, iar la una broască cu chei de fier, 7 ferești, din care numai trei de la odaia ce(a) mare sânt în câte patru ochiuri de sticlă. Iar patru de la trei odăi sânt mici ca jumătate fereastră cu geamuri, una stricată, cu două paturi, două sobe fără astupătoare.
108	1	Al treile(a), casă alătura cu păreții și acoperământul ca cele de sus,cu săliță prim mijloc, pe gios cu lut, podurile cu scânduri, cu cinci ferești mici de sticlă, cu gratii de fier și obloane, patru paturi, două sobe fără astupătoare, cinci uși în balamale și încuietori de fier, iar la una broască nemțască cu cheia ei și cu un balconaș de lemn cu laviță.
109	1	Casă cu patru despărțitori cu păreții de nulele lipiți și acoperită cu stuh și rogoz, pe gios cu lut, podite pe sus cu scânduri, cu 7 ferești din care numai 2 de la o odaie sânt cu giamuri mici în câte două ochiuri, iar celelalte sânt cu hârtie și cu oblonase, șase uși cu încuietori, zăvoare și balamale de fier, patru paturi, trei sobe fără astupători.
110	1	Casă cu două despărțituri, adecă, cuhnie de obștie și trapeză cu săliță prin mijloc, în care este osăbită vatră și cuptor de aceea a cuhnei păreții tot de nulele, acoperită cu stuh și rogoz, având patru uși în balamale și încuietorile de fier, un pat, cinci lavițe, patru ferestre de sticlă, două hornuri cu cuptioare și una masă lungă cu picioarele îngropate în pământ.
111	1	Zămnic de lemn, vârzărie, acoperit cu pământ cu gârliciul povârnit spre cădere.
112	1	Grajd cu șură în lungime de șasă stâneni, însă cu totul stricat și căzut, păreții de nulele și acoperit cu stuh.
113	1	Hambariu sau jăgniță în lungime de cinci stânjâni, 3 palme și

114	1	<p>larg de stânjâni, palme¹¹⁷, părății de nuela lipiți și acoperit cu stuh, însă vechi, stricat sprijinit cu prop(t)eli.</p> <p>O casă cu tindă în două hambare, părății nuele, acoperită cu stuh, cu două uși în balamale și zăvor de fier, două ferești cu hârtie, o sobă proastă și un pat.</p>
115	1	O velniță făcută ca poeată, părății de nuele, nelipiți, acoperit(ă) cu stuh.
116	1	Casă cu patru odăi și două sălițe... însă 6 uși, 5 ferești, 1 pat, toate sub un acoperământ de stuh și rogoz, însă sânt cu totul stricate.
117	1	O poartă de scânduri groase cu pod și acoperită cu scânduri, cu balamale și încuietore de fier, însă tumurugii din fața pământului sânt putrezi căci poarta se ține numai în prop(t)eli ce sânt pe din lăuntru și pe din afară.
118	2	Două fântâni, una lângă cuhnie și alta lângă casele igumenești (...)
119	1	Un rămnic prin pregiur cu șarampoi de stejar în mărime de 31 stânjeni, cu pești.
120	2	Două iazuri mici din care unul este cu puțină apă și pește, iar cel al doilea mai de gios e sec.
121	2	Două livezi, una din susul schitului cu un mic ceir în mărime peste tot dou(ă) fălci 71 prăjini alcătuită de 283 copaci perji, 25 nuci, 9 meri, 9 peri, 8 gutui, 31 vișini, 11 cireși și una firtă vie, dou(ă) iazuri arătate mai sus și ceiru(l), iar al doile(a) livadă din giosul schitului de lângă poartă, în care sânt 198 perji și cuprnsul ei este 23 ½ prăjini, care livadă să numește Țintirim.
122	1	Grădina de legume în mărime de 27 prăjini falcești.
123	1	O șură făcută numai pe furci pentru vite, acoperită cu stuh, însă neisprăvită coama pe giură, în lungime de 11 stânjâni și 2 palme, iar lărgimea ei de 3 stânjâni și una palmă.
124	2	Două mindire de pânză groasă umplute cu pa(i)e.
125	3	Trei perini de părăți umplute tot cu pa(i)e, însă dou(+) cu fețele de cit noi, bune și una cu fața tot de cit mai veche.
126	1	O pecete de alamă cu hramul S(f)ântului G(h)eorg(h)e făcută de la 1843.
127	56	<p>Cinzăcișasă stupi deșărți.</p> <p>Toată această zăstre și avere a schitului Gereasca cu acareturile câte sânt în cuprinsul ogrăzii schitului din preună cu grădina, livezile, firta de vie/ cu a căruia rod din anul curgătoriu c(u)v(ioș)ia sa nu are nici un amestec / și toate celelalte în starea și calitatea prescrisă în catagrafia de față.</p>

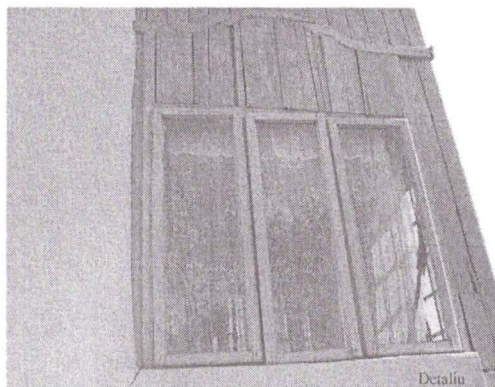
¹¹⁷ Nu este consemnată suprafața.

SCHITUL GHIREASCA – Imagini

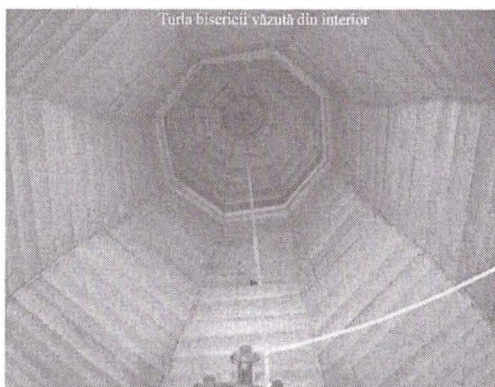
Clopot din 1522

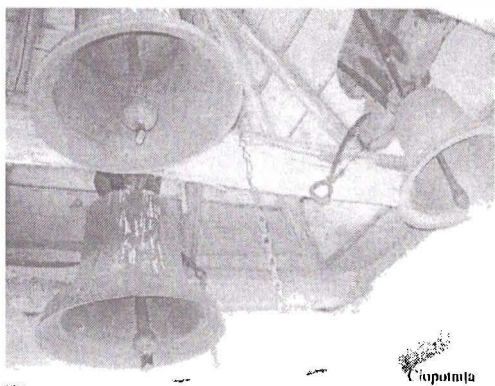
Detaliu

Detaliu

Turla bisericii văzută din interior

Clopotnița

Detaliu

